

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG HAVILAPJA

2016/1
XXVIII. évfolyam, 2. szám

150 Ft |

M I N D E N N A P I F É L E L M E I N K

Az emberektől való félelem tört vet;
de aki bízik az Úrban, kiemeltetik.
Példabeszédek 29,25

A kép forrása: jeremysaid.com

BÉKÉS, BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁNUNK MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK!

KALENDÁRIUM JANUÁR – TÉLHÓ – FERGETEG HAVA

Január 1. – újév

„Adjatok hálát az urak Urának... Nagy csodákat művel egymaga, mert örökké tart szeretete.” (Zsoltárok 136,3-4)

Január 6. – vízkereszt

„Múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság.” (1János 2,8)

Január 6. – 250 esztendeje született Fazekas Mihály költő

„Óh Isten! áldd meg foglalatosságom / Melyben szent tetszésed által nem hágom / Vezérelj hozzád vágyó lelkemet / Hogy tőled várjam nyereségemet...”

Január 7. – 90 esztendeje született Szász Endre festőművész

„Meghalni könnyű, élni sokkal nehezebb. Ugyanakkor érdekesebb dolog élni, mint meghalni.”

Január 12. – a doni áttörés emléknapja

„Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy.” (Zsoltárok 23,4)

A második világháború idején a Don-kanyarban napok alatt szinte teljesen megsemmisült a kétszázézeres 2. magyar hadsereg.

Január 18. – 745 esztendeje hunyt el Árpád-házi Szent Margit

IV. Béla magyar király és Laszkarisz Mária bizánci császári hercegnő leánya, Szent Erzsébet unokahúga.

„Vallott nekem a Nyulak-szigete / Regék halk éjén. Ime a titok: / Királyi atyja klastromba veté / Legendák szűzét, fehér Margitot.” (Ady Endre)

Január 19. – a hejcei repülőkatasztrófa 10. évfordulója

A szlovák légierő történetének legsúlyosabb katasztrófája volt 2006. január 19-én. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Hejce település fölé magasodó Borsó-hegynék ütközött és lezuhant egy An-24-es típusú repülőgép. A tragédiában 42 szlovák katona vesztette életét, csak egy tiszt élte túl a becsapódást.

Január 22. – A magyar kultúra napja

„Verj bilincsbe egy népet, vedd el ruhájukat, tömd be szájukat, még mindig szabad marad. Vedd el munkájukat, az útleveleket, az asztalt, amiről esznek, az ágyat amelyben alszanak, még mindig gazdagok. Egy nép akkor válik szegénnyé és rabbá, amikor ősei nyelvétől fosztják meg: akkor mindörökre elvész.” (Ignazio Butitta)

Január 27. – nemzetközi holokauszt-emléknap

„Ezekért sírok én; szememből, szememből víz folyik alá, mert messze távozott tőlem a vigasztaló, a ki megélesszen engem; fiaim elvesztek, mert győzött az ellenség.” (Jeremiás siralmai 1,16)

Január 28. – 140 esztendeje hunyt el Deák Ferenc, az első felelős magyar kormány igazságügy-minisztere

„Az emberiség általában és az egyes emberek is nem ritkán olyan jók, minők lehetnének s lenniök kellene, de ritkán oly rosszak, minőknek őket a gonosz akaratu rágalom festi.”

Január 30. – 460 esztendeje hunyt el Tinódi Lantos Sebestyén magyar énekszerző, lantos

„Siess keresztény lelki jót hallani / Régi törvényből harcolni tanulni / Az igaz hit mellett mint kell bajt vívni / Krisztusban bízni!” (Tinódi intő éneke a keresztény hadnagyokhoz, részlet, 1549)

Összeállította: Kerecsényi Zoltán

Élet és Világosság

Tartalom

KALENDÁRIUM – December	2
BEVEZETŐ GONDOLATOK	
<i>Hely a háznál (Iványi Gábor)</i>	4
AKTUÁLIS	
<i>Bibliai asztalok (Bereczky Géza)</i>	5
NŐK AZ EGYHÁZBAN, NŐK A VILÁGBAN	
<i>Az iskolaalapító nagyszony (Szabó Ildikó)</i>	6
NYÍLT LEVÉL a képviselőkhez	7
HITÉPÍTŐ IRODALOM	
<i>Tony Campolo történetei (Czövek Olivérné ford.)</i>	8
GONDOLKODJUNK!	
<i>Symposion (Erős Máté)</i>	11
ÍGY MONDJUK	
<i>Barangolás az asztal körül (Bereczky Géza)</i>	12
IFI SAROK	
<i>Egy híres vacsora (Tdke)</i>	13
ZSIDÓ ÉLET	
<i>A terített asztal körül (Schlesinger Hanna)</i>	14
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN	
<i>Asztalt terítész nekem... (Göncz Zoltán)</i>	16
ISTENTISZTELETI REND – December	17
KITEKINTŐ	
<i>Gazdag szegények, szegény gazdagok (Bartus László)</i>	18
MŰHELYÜNKBŐL	
Kerekasztal. Terítéken a... (MÁ)	20
ÉLET ÉS ÜNNEP (im)	21
EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA (ig)	22
GYEREKEK KARÁCSONYA	26
AJÁNLO (KKS)	27
ÉLET ÉS VIDÁMSÁG (IL)	27
RÍMELŐ	28

Hangoló

Álmatlanul forgolódunk az ágyunkban, a párnánkat gyűrögetjük, próbálunk szép tájra, kellemes emlékre gondolni, hogy megnyugodjunk, ám hiába. Félünk. Számolgatjuk, vajon kijövünk-e a pénzünk-ből, és ha igen, hogyan, ha nem, mit tegyünk? Vajon mi lesz a szép, tehetséges gyerekünkkel, aki egy semmirekellőre pazarolja az idejét? Hogy mondjuk meg a főnökünknek, ha valamit elmulasztottunk? Mi lesz, ha megint összetalálkozunk iskolába menet a rettegett bandafőnökkel? Mi van, ha az ágy alatt tényleg krokodil lapul?

Nincs olyan életkor, amikor ne lennénk képesek félni valamitől. Az egészséges félelem (vagy nevezzük óvatosságnak) életet menthet, ám általában béklyóként érzékeljük ezt a bénító érzést.

Nem hagyjuk ott a biztos rosszat, mert azt legalább ismerjük, az ismeretlen pedig (ami akár jó is lehet) megrettent. Nem viselkedünk „komolytalanul”, mert mit gondolnak rólunk? Nem megyünk el egy útra, egy helyre, mert nem tudjuk, mi vár ránk...

És közben érezzük legbelül, hogy jó volna szabadnak lenni. Hogy egyszer talán megbánjuk a félelmek által szigorú keretek közé szorított életünkéből kihagyott élményeket, és titkon irigyeljük a bevállalósokat.

Nem buzdítunk felelőtlenésre. Helyette kívánjuk az új esztendőre is Isten felszabadító szeretetét, ami kiűzi a félelmet.

Iványi Margit

Az illusztrációk forrása: <http://all-free-download.com>

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * 1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax: (06-1) 577-0515
 * E-mail: ev@wjlf.hu * www.metegyhaz.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.: 11708001-05080 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit * Felelős kiadó: Iványi Gábor
 * Munkatársak: Iklódy Janka, Kovács Judit, Lendvai Éva * Művészeti szerkesztő: Farkas Csilla * Éves előfizetési díj: 1800 Ft
 * Egyes példányszám ára 150 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkeszi hivatalaiban.

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Nem a félelemre

*„Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.”
(2Timóteus 1,7)*

Kedves Barátnőnk, Z. 93 éves. Ma is egyenes tartású, gyönyörű, erős asszony. Ha meghív bennünket, feltétlenül fodrászhoz megy, majd elindul kis bevásárlókocsijával, tömegközlekedési eszköz igénybevételével, és beszerzi a vendégfogadás kellékeit. A múltkoriban akadozott a közlekedés a hegyre, ahol hozzátétőleg fél évszázada él, ezért gyalog ment fel. Az elmúlt csaknem egy évszázad minden jelentős magyarországi eseményének tanúja volt. Ismeri az I. világháborúból lábadozó ország hangulatát, a 30-as évek félelemmel teli időszakát, részben saját tapasztalatból a zsidó-törvények kedvezőtlen hatásait, és a felszabadulás utáni ország újjáépítésének nehézségeit, politikai botladozásait. Sok éven át szerkesztőként és fordítóként dolgozott férjével együtt. Egy darabig közösen, aztán egy idő óta egyedül maradván is a szegények elkötelezett támogatója két fiával és unokáival együtt.

De most a több mint hetven esztendővel ezelőtti 1944-es karácsonyra emlékezünk. A főváros felett süvitenek a gránátok, a város előtt a szovjet hadsereg, a falakon belül rekedt német és magyar katonaság a kitörést fontolgatja, a város egy része már romokban, a szövetségesek bombáznak, Z., a fiatal diáklány pedig sokkal rosszabb helyzetben lévő barátokhoz és ismerősökhöz megy a veszedelmes, kihalt utcákon át, hogy segínyt vigyen számukra. Igen, ismeri a félelmet, de valamiért fontosabb, hogy azokhoz, akik bezárkózva, elszigetelten élnek, valamilyen ennivaló vagy legalább egy bátorító emberi mosoly eljusson. Z. nem tartja rendkívülinek azt, amit tett, úgy gondolja, ez természetes, és mindenkinek ezt kellett volna tennie, aki valamivel jobb helyzetben volt a többiekénél.

Az apostol félszeg, fiatal tanítványának sok más mellett azt a fontos dolgot hagyja örökül, hogy a félelem nem lehet döntéseink mozgatórugója, bölcsességünk alapja. Azonban nemcsak a bátorságra tanít, hanem arról akar meggyőzni, hogy az Isten által kapott lélek három fontos összetevőből áll, melyek együtt kell, hogy jellemezzék a tanítványt. Ha csak erő és szeretet jellemez minket, az szenvedélyessé tehet ugyan, de vakmerővé is. Hőssé válhatunk, de lehet, hogy küldetésünket nem tudjuk befejezni. Z. hallotta a gránátok sívítását, látta az éjszaka fényeit, hallotta a becsapódásokat, és mindig igyekezett úgy haladni, hogy a veszélyeket elkerülje. Nem állt meg, elvitte kis csomagjait, de lehetőleg semmi többletkockázatot nem akart vállalni. Ha csak az erő és a józanság vegyülnek, az ember semmit nem kockáztat. Nagyon határozottan az a véleménye, hogy vannak pillanatok, mikor tilos a legfontosabbat, az életünket mérlegre tenni, hisz mindannyiunknak csak egy földi lehetőségünk van, és az a célszerű, ha mindenki megteszi önmagáért azt, amit lehet.

Vajon létezik-e józan szeretet? Ki tudja. Egy azonban bizonyos, hogy ott, ahol a félelem felett úrrá lesz a jó szándék, ahol a józanság megőrzi a fölösleges kockázattól, ott a Mindenható csodákat vihet végbe életünkben és rajtunk keresztül egyaránt.

2016 kihívásait legfeljebb sejtjük, valójában nem tudjuk mi vár ránk. Lehet, hogy újra érkeznek menekültek, lehet, hogy ki kell állni elveink és alapvető jogaink miatt. Nem akarjuk engedni, hogy a félelem legyen tetteink mozgatórugója. Szeretetünk és józanságunk az isteni erővel együtt adhatják azt a karaktert, melyet mindenható Urunk látni akar, s amire ennek a világnak is szüksége van.

Boldog, eredményekben gazdag új esztendőt kívánok!

Iványi Gábor

AKTUÁLIS

A félelem a Bibliában

A világ keresztény templomaiban karácsonykor majd' mindig elhangzik, hogy a pásztorok, amikor angyalt láttak „nagy félelemmel megfélemlének” (Lukács 2,10). Habár az angyal rögtön igyekezett pacifikálni a helyzetet: „ti ne féljetek”, a pásztorok első reakciója természetesen a félelem volt, nem is lehetett más. Elgondolkodtató prédikációt hallottam egyszer erről a „ti”-ről: a lelkész – a magyar nyelv sajátosságából kiindulva – értelmezésében a pásztorok ne féljenek, Jézus eljövendő ellenségei azonban csak hadd féljenek. Nem vettem a bátorságot arra, hogy jelezsem az ígehirdetőnek, a szövegnek ilyen értelmezése csak annak magyar fordítása alapján állja meg a helyét, az eredeti alapján biztosan nem. Bár az is igaz, hogy a Bibliában átokzsoltárokat, meg jaj-mondásokat is találunk, mégis, az Úr általában bátorítani szokta az embert. Amikor Izsáknak megjelent az Úr, hogy megerősítse Izsákot a Gérár és Beérseba közti kutak ügyében, így bízta: „*Ne félj, mert te veled vagyok*” (1Mózes 26,24).

Mózes nagyon félt a honfoglalás kockázatától, bolyongott is vagy 40 évig a pusztában, csak Józsuének és nemzedékének volt bátorsága ahhoz, hogy az ígért földjét meghódítsa.

„*Ha félek is, benned bízom, ha a halál árnyékának a völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy*” (Zsoltárok 56,4.5 és 23,4) – különbözőnek látszó, ám mégis a bizalom és a félelem határmezsgyéjén lévő ember gondolatai ezek a félelemről, ami úgy látszik, kiirthatatlanul benne van az emberi természetben. A Zsoltárok 56,12-ben a zsoltáros így kiált fel: „*Istenben bízom, nem félek, ember mit árthat nekem?!*” Csodálatos bizonyásgáttal ez arról, hogy micsoda erő rejlik az Istenbe vetett bizalomban. A zsoltáros megismerte és megértette Isten hatalmát, ezért bármi történjék is, bízik benne. A félelem legyőzésének tehát az Istenbe vetett teljes és maradéktalan bizalom a kulcsa. Aki bízik Istenben, nemet mond a félelemre. E bizalomnak Isten ismerete a forrása, és e bizalom Isten jóságának biztos tudatából táplálkozik.

Az Ézsaiás 41,10-ben is ezt olvassuk: „*Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítek, meg is segítek, sőt győzelmes jobbommal támogatlak*”, a 43,2-ben pedig a néven szólításról és a megváltásról is szó esik.

A megváltó Jézus pedig azt mondta, ne féljünk attól, hogy magunkra maradunk, hogy túl gyengék vagyunk, vagy nem hallgatnak meg bennünket, vagy esetleg szükségét szenvedünk valamiben. Gyakran a jövőtől félünk, és attól, hogy mi minden vár még ránk, de Jézus emlékeztetett bennünket, hogy Isten az ég madaraira is gondot visel, hogyne törődne akkor a gyermekeivel. „*Ne féljetek tehát: ti sok verébnél értékesebbek vagytok.*” (Máté 10,31)

Amikor az Máté 10,28-ban Jézus a félelemről beszélt, akkor sajátos módon azt is közölte, hogy mitől féljünk, attól tudniillik, aki a lelket is meg a testet is el tudja pusztítani. Persze Jézus mint tökéletes ember emberi tulajdonságokkal rendelkezett, és így természetesen félt a Getsemáné kertben, de bátran vállalta értünk a kereszthalált., holott halálfélelem kerítette hatalmába, angyal erősítette meg Őt kétségbeesésében, míg a tanítványok mélyen aludtak (Lukács 24,43).

A 2Timóteus 1,7-ben a félelem lelkéről olvashatunk, ez az a félelem, amelynek nem szabad elhatalmasodnia bennünk. „*Mert nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.*” A bátortalan-ság és a rettegés sohasem Istentől ered.

Olykor mégis félünk, és úrrá lesz rajtunk a „félelem lelke”, melyet az Istenbe vetett maradéktalan bizalom és Isten szeretete révén győzhetünk le. „*A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet; mert a félelem gyötrellemmel jár, aki pedig fél, nem lett tökéletes a szeretetben*” (1János 4,18). Senki sem tökéletes, és Isten ezt nagyon jól tudja. Ezért is van tele a Biblia a félelem legyőzésére biztató igékkel. Isten újra meg újra arra szólít fel bennünket, hogy ne féljünk.

Bereczky Géza

NŐK AZ EGYHÁZBAN, NŐK A VILÁGBAN

Az önsanyargató királylány – *Árpád-házi Szent Margit (1242-1271)*

28 évesen halt meg, de emlékét máig őrzi a történelmi emlékezet, és nem egy esetben katolikus testvéreink hitbéli buzgalma. Apja fogadalmát akkor is komolyan vitte, mikor a király már másképp döntött volna.

A 13. században élt, amikor Batu kán félelmetes seregével kellett szembenéznie az európai uralkodóknak, köztük édesapjának, IV. Béla királynak is. Édesanyja gyermeket várt, amikor a tatárok betörték Magyarországra. Úgy tűnt, hódító hadjáratuknak semmi nem állja útját, a királyi párnak is Dalmáciába kellett menekülnie. A szülők végső szorongatásukban születendő gyermeküket, amennyiben lány lesz, Istennek ajánlották fel Magyarorszáért.¹ És a lehetetlen megtörtént: messze Belső-Ázsiában meghalt a nagykán, és Batu a Duna-Tisza táján meghódított hatalmas területeket hátrahagyva összegyűjtötte lovasait, és sietve távozott kelet felé, hogy le ne késsen az osztozkodásról. Bár a tatár veszély nem múlt el véglegesen, érthető módon – ettől kezdve – Margit személyét legendák sokasága veszi körül.²

Szülei teljesítették fogadalmukat, és a kislány már háromévesen a veszprémi domonkos rendi apácákhoz került.

A nővéreket Szűz Mária tisztelete, a szenvedő Megváltó iránti nagy odaadás, valamint a mai szemmel sokszor szélsőségesnek tűnő vezeklő szellem jellemezte. Ehhez a lelki séghez Margit élete végéig hű maradt.

Tízéves korában került rendtársaival a Nyulak szigetére, a mostani Margit-szigetre.³ A kolostort IV. Béla építtette, hogy lánya a közelében élhessen, gazdagon ellátta fejedelmi adományokkal, egyházi privilégiumokkal és birtokokkal. Az alapítólevél 1255-ben megerősíti a király fogadalmát, mely szerint felajánlotta lányát, hogy itt, a szigeti zárdában éli majd le egy ország bűneiért vezeklő életét.

Bár két király is megkérte a kezét – és apja biztos volt, hogy a pápa politikai okokból felmenti fogadalma alól –, kitartott elhatározása mellett. A cseh király bókja, misze-

rint szépsége a rendi ruha ellenére is elbűvölte, Margitot úgy felháborította, hogy azt mondta a nővéreknek: inkább levágatja az orrát, hogysem még egyszer ilyen hűtlenségnek kitegye magát.

Margit kegyessége nagyon idegennek tűnhet nekünk. Királylány létére a legmocskosabb konyhai és egyéb munkákat vállalta, olyannyira, hogy társai sokszor nem viselték el közelségét a szaga miatt. Évekig nem mosakodott, sündisznó tüskéivel kirakott vezeklő övet, ciliciumot hordott, gyékényen aludt, és csak egy bőrdarab volt a párnája. A zárda lakói rajongással vagy fejcsóválással figyelték Margit aszketikus életét. Életének alapszabálya egyszerű volt: *„Is-tent szeretni, magamat megvetni, senkit meg nem utálni, senkit meg nem ítélni.”*

Társai egyre gyakrabban megalázták, így figyelme inkább a misztika és a vallási élmények felé irányult. Legendáriumának legtöbb csodája is életének erre a szakaszára esett.⁴

Ilyen csodaként tartották számon, mikor a fazekat kirántotta a tűzből: *„A szent szűz odaérkezett, belépett a konyhába, pusztá kezét kinyújtotta, és megfogta az égő fazekat, kiszabadította a tűzből. A tűz pedig egyáltalán nem érintette, nem sebesítette meg őt, és nem okozott neki fájdalmat, sőt, sem a kezén sem a ruháján nem hagyott nyomot.”* Egy másik alkalommal imájára megáradt a Duna, megint mások gyógyulásokat tulajdonítottak neki.

¹ Tették ezt azért is, mivel eddig magyar királylányból még nem lett örökös apáca. Szent Margit legendája: <http://mek.niif.hu/00200/00246/00246.htm>

² Egy legenda szerint már két éves korában megjósolta, hogy apja egy ausztriai herceg elleni csatában, bár oda nem vész, de hadának egy részét megölik, és az ellenséges herceg is elesik a harcban. Mivel ez tényleg megtörtént, ettől kezdve Margitnak jövőmondó képességet tulajdonítottak.

³ Erről írt rövid cikk már megjelent az Élet és Világosság 2012/1. számában. Balogh Edina: „Boldog Margit sziget.”

⁴ Deák V. Hedvig, Árpád-házi Szent Margit és a domonkos hagiográfia. Garinus legendája nyomában, Kairosz, Budapest 2005.

Margit kegyessége és vezeklő élete mögött azonban politikai elhivatottság is állt. A fátyol alatt IV. Béla odaadó leánya maradt. Bár édesapjával a visszautasított házassági ajánlatok miatt kapcsolata meghidegült, nem felejthette, hogy szülei felajánlották őt az ország megmaradásáért. Tudott az országban folyó eseményekről, és nemcsak imával és vezekléssel, hanem személyével is igyekezett hatást gyakorolni a politika főszereplőire.

Életének legendái közé tartozik, hogy bár előre tudta halála napját, változatlanul ellátta napi kötelességeit. Szinte várta a halált, a beteljesülést. Kétszer temették el, de a ha-

gyomány szerint teste változatlan volt a második sírba téltkor is, mikor elkészült vörös márvány koporsója. Halála után a 14-15. században legendás alakká vált, szentként tisztelték a domonkos rendben és Európa-szerte.

Valószínű, hogy már testvére V. István (1270-1272) kezdeményezte szentté avatását, de ez ténylegesen csak 1943-ban történt meg.

Az őt körülvevő legendárium miatt nehezen ismerhető fel valós alakja. Ám olyan személyiség volt, aki hatott korára, és máig formálja egyesek hitét, szemléletét.

Szabó Ildikó

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Tony Campolo történetei (folytatás)

A munkáról Max Weber, a híres német szociológus mondta egyszer: „Luther és Kálvin megszüntették a kolostorokat, de helyette az egész világot kolostorrá tették.” Ezzel arra gondolt, hogy Isten szolgálata nem világi feladataink mellett kell, hogy történjék, hanem földi hétköznapijaink közepette. A reformátorok világosan értésünkre adták, hogy Isten szeretete tükröződésének napi munkánk egyformaságában kell megjelennie. A Biblia arra szólít fel, hogy minden, amit teszünk szóban vagy tettben, az Úrért, nem emberekért történjék (Kolossé 3,17-23).

Egy hajó sem

Egyszer feleségemmel előadó körúton voltunk Skóciában. Az utazás során éltünk az alkalommal, és meglátogattuk azt a kis kikötővárost, ahol édesapja született. Peggy szívesen meglátogatta volna azt a hajógyárat, ahol nagyapja dolgozott. Mindenfelé kérdezősködtünk, de mégsem igazodtunk el. Végül megkérdeztünk egy középkorú asszonyt, tudna-e segíteni. „Természetesen! – felelte. – Én ott dolgozom. Épp az éjjeli műszakra igyekszem.” Útban a hajógyár felé emberek jöttek szembe, akik a korai műszakról mentek éppen haza. Mindenki köszöntötte az asszonyt, és jó napot kívánt neki. Úgy látszott, hogy a nő mindenkit ismer, de egy ekkora városban ez nem volt furcsa. Ahogy az utcán mentünk, megkérdeztem: „Mit csinál ön egyáltalán a gyárban?” Az asszony megállt, mi is, hogy meghallgassuk a válaszát. „Mit csinállok? – ismételte a kérdést. – Azért vagyok felelős, hogy a hajókon a sárgarézt

polírozzam.” Majd különlegesen büszke arckifejezéssel tette hozzá: „Még egy hajó sem futott ki innen úgy, hogy ne igazoltam volna előtte: a sárgarézt úgy fénylik, ahogy kell!” Világos volt, hogy ez nem csak a foglalkozása, hanem isteni elhivatása! Munkája számára valami szent dolgot jelentett. Néhány évvel később olvastam az újságban, hogy Glasgow kikötőjében bezárták a hajógyárat, és nem építenek ott több hajót. Mindjárt eszembe jutott az asszony, hogy ő vajon hogy viselte ezt. Ha egy embertől elveszik a munkáját, gyakran lelki identitásába nyúlnak bele.

A postás

Egy nap egy állami egyetemen dolgozó fiatal docens jelentkezett a dékán irodájában, és közölte, hogy másnap már nem jön munkába. Felmondott. A dékán kijelentette, hogy az angol irodalom oktatójaként nem szegheti meg szerződését, és ha mégis megteszi, ezzel a karrierjének vége. Sehol nem fogják többé alkalmazni. De a fiatalember megrántotta a vállát, és csak ennyit mondott: „Nem érdekel.” Az édesanyja felhívott engem, és elmesélte, mit tett a fia. Megkért, hogy menjek el hozzá, és beszéljek a fejével. Azt kérdezte, mihez kezdjen az angol irodalom doktora, ha nem akar docensként dolgozni. Így hát meglátogattam a fiatal embert. Trentonban lakott (New Jersey) egy padlásszobában, egy felhőkarcoló tetején. A szobája tele volt furcsa képekkel, és a polcokon avantgárd irodalommal. Hellyel kínált, rám nézett, és azt mondta: „Egyszerűen abba akartam hagyni. Többet nem mondhatok. Nem tudom többé

Élet és Világosság

elviselni. Minden nap, amikor tanítottam, meghalt egy rész belőlem.” Nagyon is jól tudtam, miről beszél, mert magam is abban az időben főiskolai docens voltam. Tudtam, mit érez az ember, ha egy előadóteremben áll, és izzó lelkesedéssel megpróbálja azokat az igazságokat közvetíteni, melyek az emberi lét szenvedésének és bajának legmélyebb szakadékaiból törnek elő. És ha vért izzadva megpróbálta, hogy a lét ezen végső realitását ecsetelje, egyszer csak jelentkezik egy diák a hátsó sorokból, és megkérdezi: „Kell ebből szigorlatoznunk?” Erre aztán újból meghal a docens lelkének egy darabja. Egy idő után világos lett, hogy nem változtat a döntésén. „Na igen, és akkor miből akar élni?” kérdeztem. „Postásként dolgozom” – válaszolta. „Postás doktorátussal? Hát ez nem mindennapi!” A fiatalember nevetett: „Hát igen, biztosan nem gyakori.” Mivel ismerem a protestáns munkaetikát, így szóltam: „Jó, hát ha postás akar lenni, akkor próbálja meg, hogy a legjobb postás legyen, akit csak el lehet képzelni.” „Azt hiszem, elég rossz postás vagyok – válaszolta nevetve. – A postafióknál, ahol dolgozom, mindenki fél 3-3-ra elkészül. Én csak 5 óráig végzek.”

„Mi tart ennyi ideig?” „Hát, csevegek az emberekkel. El sem tudja képzelni, hogy a körzetemben hányan vannak, akiket soha nem látogattak meg azelőtt. Néhány nagyon érdekes ember van köztük, akiket nagyon érdekel az irodalom. És annyian vannak bajban, akik számára a nagy költők versei eligazítást jelentenek. Sokan olvasnak, és alig várják, hogy beszélgessünk a könyvekről. Esténként aztán nem tudok elaludni.” Mikor megkérdeztem, miért nem, ezt válaszolta: „Hát 20 csésze kávé után nem lehet jól aludni.” Nem lepott meg, mikor pár évvel később megtudtam, hogy a körzetében az emberek összefogtak, hogy egy meglepetés-születésnapot tartsanak neki. Fontos szerepet kapott az életükben, és ők szintén a postás életében. Körzete egy missziós terület lett a számára. Munkánknak lehetőséget kellene biztosítania arra, hogy azt tegyünk, ami számunkra fontos, és sajátos módunkon megmutassuk másoknak a szeretetünket irántuk. Kevesebbkel nem kellene megelégednünk. A munka kell, hogy betöltsön lelkileg.

(Folytatjuk)

Fordította: Czövek Olivérné

Mi!

Egy presbiteriánus gyülekezet lelkésze mesélte egyszer az alábbi történetet, ami jó 10 éve szolgálatának elején egy kis vidéki gyülekezetben történt.

Egy nap egy fiatalasszony jött hozzá azzal a kéréssel, hogy keresztelje meg házasságon kívül született gyermekét. Vidéken gyakran az ilyenek nőket megszólták, nem fogadták be.

A keresztelés napján az asszony egyedül állt gyermekével a karján a gyülekezet előtt. A lelkész kezdetben nem vette észre, milyen kínos a helyzet. Mikor a liturgiában ahhoz a részhez értek, melyben elhangzik a kérdés: „Ki áll e gyermek mellé és kezeskedik arról, hogy az itt adott ígéretet valóban teljesít-e? Ki lesz e gyermek mellett a szükség idején és gondoskodik arról, hogy az Úr iránti bizalomban és útmutatása szerint neveljék?” A lelkész csak most ébredt tudatára, hogy nincsenek kereszt-szülők, akiknek erre a kérdésre felelniük kellett volna. Azonban a gyülekezet egy szempillantás alatt spontán felállt és habozás nélkül egy emberként válaszolta: „Mi!”

Aki azt gondolja, hogy a templomba járó emberek alapvetően képmutatók, annak ezen a vasárnapon jelen kellett volna lennie, mert itt megmutatkozott, mi lehet valójában a gyülekezet: olyan szolidáris közösség, amely a szükségben mások oldalára áll.

Isten jó illata

Rita Snowden író nő elmesélte egyszer a látogatását a dél-angliai Dover közelében fekvő kisvárosban. Késő délután épp egy teázóban üldögélt, mikor váratlanul csuda jó illat töltötte be a helyiséget. A pincérnél kérdezősködött a szag eredete iránt, s az megmagyarázta, hogy az utcáról jön be. Éppen a közeli illatszergyárból mennek haza a munkások, és az illat a ruhájukból árad, hiszen egész nap a parfümök közt tevékenykedtek.

Az író nő azonnal felismerte a történet csodálatos szimbolikáját.

Alapjában véve a gyülekezetnek is olyan embercsoportnak kellene lenniük, akik imádják az Urat, s közben az Ő szeretete és jelenlétének jó illata járja át őket. S ha aztán kimegyünk a világba, az Úr jó illata velünk jön, s a közelünkbe kerülő emberek észrevesznek valamit ebből az illatból.

GONDOLKODJUNK!

„A rémület bűvöletében”

Mottó: „Ha az agyban nem volna tere a képzetnek, akkor a borzalom sem volna.” C. Doyle

Mitől is félünk? (Vagy egyszerűbb a kérdés: mitől nem?) Sötétségtől, vadállatoktól, emberi szörnyektől, természeti katasztrófáktól és mindentől, ami ismeretlen.

Miért lehet vonzó a thriller és a horror? Mi a különbség a kettő között? A thriller olyan film, amely pszichológiailag hat a nézőkre, a horror pedig általában a nyers brutalitást, öldöklést mutatja. A thriller az angol „thrill” szóból ered, ami „rettegést, borzongást” jelent. Tehát a thriller jelentése „borzongató”. A „horror” jelentése „iszonyat, rémület”. Műfajilag a thriller sokat ment át a krimiből. Elsősorban filmes műfaj.

A horror az emberi félelemmel való manipulálás, irodalmi műfajként is gyakori. Legfőbb hatás eszköze a bizonytalanságban tartás, várakoztatás (Hitchcock: „a késleltetett feszültség”).

A thriller műfaj két fő vonala, a pszicho-thriller az egyéni frusztráció rémületével foglalkozik, és a társadalmi paranoia központú filmek, ahol a gyanakvás, a mindenkittől való félelem a központi gondolat. Megjelennek a tudathasadásos személyiségek és a társadalmi méretűvé duzzadt egyéni örület.

Miért is akarunk borzongani vagy félni? Miért nézzük a rémület filmjeit?

Ezek a műfajok a legősibb a túlélési ösztöneinkre hat-

nak. (Masataka kutatása a tudat berögzülésének fejlődéséről említi, hogy a hároméves gyerekek gyorsabban felismernek egy kígyót, mint egy virágot.) A negatív érzésektől, félelmektől, agresszióktól való szabadulás igénye működik. A filmnézőkben furcsa katarzisként az izgalom „transzferjelenségben” jelenik meg, miközben tudjuk, hogy a film csak utánpótlás, és biztonságunkat nem veszélyezteti. Ez a szabályozott rettegés ennek ellenére az izgalom fizikai jelenségeit produkálhatja (például: légzésgyorsulás, izzadás, szaporább szívdobogás stb.) A vonzódás a feszültséghez a valószínűtlenség ismeretében történik.

A minőségi nagy rendezőktől a thriller és a horror a bűn pszichológiai hátterére, a bűntettek elkövetésére és következményeire, nem pedig felderítésére, elkövetőjére helyezi a hangsúlyt.

Néhány kedvencem a rémületkeltő filmek közül:

- Onibaba (Shindo Kaneto) 1964
- Psycho (Hitchcock) 1960
- Carrie (Brian De Palma, King adaptációja) 1976
- A légy (David Cronenberg) 1986
- Az ördögűző (William Friedkin) 1973

Jó borzongást és gondolkodást kívánok!

MÁ

Nemes Nagy Ágnes: FÉLELEM

*Szeretlek. Nincs rá szó, nincs rá mozdulat.
A rémülettől görcsösen szeretlek.
Elsorolom hányféle iszonyat
vár rám és rád, már arcunkba merednek.
Csak sorolom, csak számolom naponta,
hörgötető álomból riadok,
készülődöm még iszonyúbb koromra,
simogatom sovány, meleg karod –
Kint söröztünk az aquincumi kertben,
réteges emlék, gyöngye, őszi ég,
elmotyogtam egy gyerekkori versem:
„Sárgult a lomb, de nem hullott le még”,*

*sárgul a lomb és minden perc utolsó,
illir táncosnő köldökét riszálja,
a gyom között latin szabásu korsó,
biciklit hirdet kétméternyi tábla,
langyos az ég, a füst is tündököl,
a vonaton szálló-szagú kosár,
a sűrű illat hajunkra ömöl,
csordultig érett, s szétbuggyant a nyár –
Hét esztendeje szeretlek, szerelmem,
fordíts egyet a Göncöl-szekeren,
szólj a világnak, mondd, hogy lehetetlen –
s maradj velem.*

ÍGY TÖRTÉNT

Bonhoeffer sógora, Hans von Dohnányi

Pont akkor, amikor 1902. január 1-jén megszületett a náciizmusnak mindvégig ellenálló Hans von Dohnányi, valamint egy évre rá annak húga, Grete, akkortájt a felvidéki Dohnányi család első zseniális tagja, Dohnányi Frigyes, Hans nagyapja még javában élte a boldog békeidők igazi polihisztorainak változatos életét.

Volt ő matematika- és zenetanár, hegedűs és csellista (Liszt kamarapartner is), ám a röntgenfotográfia magyarországi meghonosítójaként és egy univerzális, minden nyelvre alkalmazható gyorsírás-nyelv feltalálójaként is halhatatlanná vált. Pánsztenográfiának nevezte el ezt, s a Monarchia száznyelvű írástudóit akarta egymáshoz közelebb hozni. Hiába. Elgáncsolták. Hol? Pesten. S miért? Mert a német rendszert már megszokták.

És a szülők? Az édesapa, Dohnányi Ernő, a már akkor híres zeneszerző, akkor pont hat éve már, hogy Brahms is

dicsérte egyik szerzeményét; az édesanya, Elisabeth Kunwald szintén zenész és szintén zongorista volt, ám a két zongorista nem fért meg egy családban. A szülők csakhamar elváltak, és Elisabeth a gyerekekkel Berlinbe költözött. Az apuka már a második feleségével élt, pont akkor házasodtak össze, amikor a Tanácsköztársaság alatt a zenei direktórium tagja volt. Hans akkor érettségizett.

Hans von Dohnányi a Grunewald gimnázium növendéke volt, amikor megismerkedett Klaus és Dietrich Bonhoefferrel. A gimnázium után jogot tanult, 1924-ben megnősült, elvette barátja nővérét, Christine Bonhoeffert. Érdekesség, hogy mindkét említett Dohnányi Bonhoeffer családból származót választott élete párjául, Grete későbbi férje Karl Friedrich von Bonhoefer lett.

Hans házasságából a húszas évek végén gyors egymásutánban három gyermek született, Bärbel, Klaus és Christoph.

Amilyen szédítő gyorsasággal emelkedett Hans karrierje a jogi pályán, olyan ütemben vált Németország a gonosz erők martalékává.

Az édesapja Budapesten ekkorra már kibékült a rendszerrel, volt rádióelnök Hóman Bálint idejében, nevéhez fűződik az akkoriban technikai csodának számító legendás 6-os stúdió létrehozása. Bartók szerint „Budapest zenei élete napjainkban egyetlen névben foglalható össze, Dohnányi Ernő nevében”. Visszavették a Zeneakadémiára, de főigazgató csak 1934-ben lett.

Hans nem békült, őt elborzasztotta a hosszú kések éjszakája, nemcsak a gyilkosságsorozat, hanem, a jogi út teljes megkerülése is. Amikor 1938-ban nyilvánosságra került, hogy kritizálni merészelte a faji törvényeket, alacsonyabb beosztásba helyezték, ám aztán a már akkor az angoloknak is kémkedő Canaris vezette Oberkommando der Wehrmacht-hoz került, amely csakhamar a Hitler-ellenes titkos szervezkedés egyik legfőbb központja lett.

Hans von Dohnányi elhagyta ugyan a jogi pályát, de még arra is volt energiája, hogy 13 zsidó származású egykori ügyvédkollegát családotul Svájcba segítsen, gondoskodva azok ottani kamarai felvételéről is.

Hans von Dohnányi két Hitler-ellenes merényletben is részt vett. Az 1943-as Walkür fedőnévre hallgató merényletkísérletnél Hitler gépére bombát csempésztek, de a gyújtószerkezet nem lépett működésbe.

Élet és Világosság

A Bonhoeffer-család éppen a híres pszichiáter, Karl Bonhoeffer (ő volt Dietrich és Klaus édesapja) születésnapját ünnepelte, rádiót hallgatott, leste a híreket, várta a sikeres merénylet híreről szóló rádió-bejelentést, vagy az erről tudósító telefonhívást. A telefon meg is szólalt, a vonal végén Hitlerrel, aki személyes telefonhívással kívánt boldog születésnapot a nagy germán tudósaknak. Hans von Dohnányi ez idő tájt egy újabb letartóztatást került el, Karl Sack egy másik titkos ellenálló hadbíróként szabotálta el ügyét.

Az édesapa pont ekkortájt hagyta el Magyarországot, de a „nemzetvezető kulturális konferenciájára” még elment. Nagyon rosszul tette. Amikor primitív beszéde után Szálasi a meghívottakhoz lépett, sokan a mosdóba siettek, Dohnányi szerencsétlenségére kezét fogott a nyilas vezérrel, és ezt egy kamera is megörökítette. Fő bűnének az említett kézfogást tartják, arra azonban hogy elárulta, sőt Amerikáig üldözte volna apja növendékét, az ifjúkori barátot, Bartók Bélát, nincs bizonyíték, sőt Hóman Bálintnak ellenállva valószínűleg elszabotálta a Zeneakadémia ügynevezett első zsidótlanítását, mintsem, hogy elősegítette volna azt. Hogy a másodikikért ő lett volna a felelős? Tehetett volna valamit? Egy tehetségtelen brácsás, a pesti heccclapok és Jemnitz Sándor mindenestre fasisztaként, háborús bűnösnek állították be.

Hans fia ekkor már nem menekülhetett, 1944-ben már letartóztatták. Perdöntő bizonyíték nem volt ellene, próbálta is utasítani kollegáit, hogy semmisítsenek meg bizonyos iratokat, ezeket a parancsokat azonban munkatársai nem értették, és nem mindig hajtották végre. A döntő bizonyítékot egy közvetlenül a háború vége előtt megtalált Canaris-féle titkos napló szolgáltatta ellene, melynek hatására Hans von Dohnányit 1945. április 9-én Dietrich Bonhoefferrel egy

napon, a sachsenhauseni koncentrációs táborban kivégezték. Állítólag egy zongorahúrral fojtották meg.

Az édesapa nem valószínű, hogy értesült fia haláláról, ekkortájt kamaszkorú élettársával, későbbi harmadik feleségével egy ausztriai gyűjtőtáborban várta sorsának jobbra fordulását, majd Bartókhoz hasonlóan emigrált.

Nevét a Rákosi rendszerben le se lehetett írni. Amikor Tátrai Vilmosék 1957-ben Moszkvában jártak, csodálkoztak a vendéglátók kérdésén: „És Dohnányit nem játszanak?”

Dohnányi ekkor már az USA-ban élt, és ott is halt meg 1960-ban, pont akkor, amikor megszületett Justus von Dohnányi, a legifjabb híres Dohnányi-leszármazott, Christoph gyermeke.

1971-ben meghalt Grete Bonhoeffer, pont akkor, amikor 45 után Magyarországon először jelenhet meg könyv Dohnányiról. Maga Aczél György is cenzúrázta Vázsonyi Bálint művét.

Christoph von Dohnányi, a ma is aktív, világhírű karmester jelenleg nem hajlandó Magyarországra jönni, mert felháborítja az itt megnyilvánuló antiszemitizmus, bátyja Klaus von Dohnányi pedig SDP politikus, aki legújabban Orbán Viktor egyik németországi propagátoraként tevékenykedik.

Justus ma ismert színész Németországban. Érdekes érzés lehetett számára, amikor a Bonhoeffer – Die letzte Stufe című 2000-ben készült filmben Eberhard Bethgét, Bonhoeffer teológus barátját, a magyarul is kiadott Börtönlevelek közreadóját alakította, aki egész életét Bonhoeffernek szentelte, és aki pont akkor, 2000-ben halt meg.

Bereczky Géza

A kép forrása:

<http://www.dietrich-bonhoeffer.net/bonhoeffer-umfeld/hans-von-dohnanyi/>

HONLAPJAINK

Egyház központi: www.metegyhaz.hu

Békásmegyeri gyülekezet: www.megbekelestemplom.hu

Dankó utcai gyülekezet: www.lelkedsi.hu

Kispesti gyülekezet: www.meltosagnapja.hu

Kisvárdai gyülekezet: www.galilea.hu

Nyíregyházi gyülekezet: www.metkapolna.hu

Szegedi gyülekezet: www.metszeged.hu

Oltalom Karitatív Egyesület: www.oltalom.hu

Wesley János Lelkészképző Főiskola: www.wesley.hu

Wesley Stúdió: www.wesleystudio.hu

Élet és Világosság

IFI SAROK

Senki sem szeret félni, mégis sokszor megesis velünk. Ha megtalálod a táblázat alatti szavakat, és a kimaradt betűket egymás után leírod, megtalálod, hogy mi az, ami kiűzheti a félelmet.

Jó munkát és éneklést kívánok!

Tdke

A	P	Á	N	I	F	É	L	E	L	E	M	Ő
I	T	N	E	T	S	I	E	I	M	A	L	S
J	J	P	E	S	É	G	D	S	Z	E	Á	M
E	Ú	Á	V	Í	Z	E	G	O	N	D	F	E
D	R	N	Í	Z	G	V	É	D	Ó	Á	É	L
T	R	I	Z	E	E	Á	R	G	B	V	L	E
S	O	K	S	K	S	D	G	E	Ű	T	E	D
É	E	S	T	E	T	A	Ő	S	N	I	L	E
G	É	R	I	A	D	A	L	O	M	N	E	J
G	V	A	K	R	É	M	Ü	L	E	T	M	I

ijedtség, ijedelem, rémület, riadalom, félelem, idegesség, vakrémület, páni félelem, ima, víz, íz, zeke, est, aggódás, int, vád, vád, gond, bűn, véd, ér, pánik, Isten, ég, úr, ő, ő, kos, szív

Megoldás: „A _____ kiűzi a félelmet.” *1János 4:18*

Taizé ének:

Ne félj, ne aggódj

(Nada te turbe)

Lento p

Na - da te tur - be, na - da te'es - pan - te;
 Ne félj, ne ag - gódj, ne síj ne bán - kódj;

mf

quien a Dios tie - ne na - da le fai - ta.
 ha ti - ed is - ten ti - ed már min - den.

p

Na - da te tur - be, na - da te'es - pan - te;
 Ne félj, ne ag - gódj, ne síj ne bán - kódj;

f

só - lo Dios ba - sta.
 e - lég Ó né - kedj.

ZSIDÓ ÉLET

„Gyáva népnek nincs hazája/Világ népe mind megveti, Még az ég is kineveti...”

A félelem sokszor gyávaságba fordul, de van egy határ, amikor már nem megbénít, hanem cselekvésre készítet. A diaszpórában élő zsidókról sokan úgy hitték, gyávák. Néha fel is teszik a kérdést, hogyan lehetett, hogy a deportálások idején néhány keretlegény kísérte a zsidókat a vagonokba, vagy egyenesen a Duna partjára, ahol kivégezték őket. Miért nem lázadtak fel, miért nem fegyverezték le az öröket, hiszen ők voltak túlerőben.

„Vagy a félelem még az életösztönnél is erősebb?” – kérdezte egy jó barátnőm. Nem lehet mindenki Makkabeus, válaszoltam, és azt kérdeztem tőle, vajon hová menekülhettek volna a kivégzésre hajtott zsidók, például Budapesten? Barátnőm, aki köztudottan retteg mindenféle fizikai fájdalomtól, azt mondta, ő befogadta volna a menekülőket. – Akkor is, ha a fiad és a te életed lett volna a tét? – Akkor is, ha megkínóztak volna, ha zsidókat rejtegetsz? – Végiggondoltad amit mondasz? – Mit tettél volna, ha hozzád menekültem volna a családommal? Barátnőm válaszként zokogásban tört ki...

A varsói gettóban fellázadtak a foglyok. Tudták, hogy nem élhetik túl. Ellentmondásnak tűnik, de félelmük tette őket bátorrá. Nem volt mit veszteniük.

Félelmeinket, szorongásainkat leküzdhetjük, erre számos technika létezik. Félünk a veszélyes helyzetektől, a bizonytalantól. Már gyermekkorunkban találkozunk a félelemmel az ismeretlentől. Meséinkből sok félelmetes alakot ismerünk. Szükségünk is van némi borzongásra, és arra, hogy megbizonyosodjunk, hogy a veszélyhelyzetekben szüleink megvédenek, vagy a mesékben jó tündérek segítenek elűzni a gonoszt. Sellye János professzortól tudjuk, hogy a stresszhatások érlelik az embert. Ami azt illeti, a zsidók minden bizonnyal igen érett személyiségűek, ha ez a tanítás igaz. Az alkalmazkodást valóban meg kellett tanulnunk az évezredek során, ráadásul úgy, hogy identitásunk megmaradt. Nem kis feladat volt ez...

A galutban élő zsidóság helyzetéhez képest Izrael államának kikiáltása alapvetően megváltoztatta a zsidóság lehetőségeit, életét. A holokausztból megmenekült túlélők

saját hazát építhettek. Félelmeik, szorongásaik már nem a napi túlélésért folytatott alkalmazkodásban nyilvánultak meg, hanem régi-új hazájuk feltésében, védelmének építésében. Nagy árat fizettek-fizetnek a zsidók a mai napig azért, hogy ne kelljen félelemben élniük. Ellenségeink sok mindent elkövetnek azért, hogy a félelmet generálják. Izrael állama rövidesen 70 éves lesz, de nem telt el egyetlen nap fennállása óta sem, hogy ne támadták volna. És itt nem csak az intifádákról beszélhetünk... Ha csak az elmúlt hetek történéseit nézzük, a terroristák mindent megtesznek annak érdekében, hogy békés hétköznapijainkat feldúlják.

Mostanában is számos merénylet és merényletkísérlet történik országszerte. Késelő arabok követtek el több merényletet Hevronban és környékén, Sáár Binjámiban, Rison Lecionban, Bétár Ilitben, Netánján, Afulán, Álon Svutban is. Gyújtóbombákat dobálnak járművek felé Givát Zeev, Bétár Ilit, Hár Smuel és Rámot környéki utakon. Jeruzsálemben, Ráhátban és Hevronban kódobálás folyik. Autós merényleteket is elkövetnek, így pl. Halhulban és a Tápuách kereszteződésnél. Megrongálták József sírját is a somroni Sechem városában, melyet az izraeli katonaság egy éjszaka alatt helyreállított.

Több muzulmánok lakta városban hirdették meg a „harag napját”. A jeruzsálemi óvárosban egy idegenvezető nőt üveggel ütött fejbe egy arab férfi. Egy napokkal ezelőtt érkezett új bevándorló, 70 éves zsidó férfi is az áldozatok közt volt. Békés járókelők közé hajtottak merénylők gépkocsijukkal több városban, és a védekezésre képtelen elütött áldozatot nem egy esetben fejszével is megtámadták. Egy Bét Hanina nevű arab negyedből érkezett palesztin Jeruzsálem nyugati részében, a Húr-híd (Geser hámejtárim) közelében gépkocsijával felhajtott a járdára, az autóbuszra várakozó emberek közé. A gázolásnak összesen tizenkét sérültje van, köztük egy másfél éves csecsemő. Kiszállt volna az autójából, hogy fejszével a sérülteket meggyilkolja, de ekkor egy helyszínen tartóz-

Fenti idézet Sajó Sándor, *A vén bolond* című verséből való, bár sokan tévesen Széchenyi Istvánnak tulajdonítják a mondást.

Élet és Világosság

kodó biztonsági ember agyonlőtte, mint több esetben is a támadókat.

A Kirját Árbában lakó zsidók, amikor a Chájé Szará hetiszakaszt olvassák fel a zsinagógákban, megnyitják otthonaikat, és vendégül látják azokat a zsidókat, akik a Machpela-barlangban szeretnék meghallgatni azt. Az idén, ezen a szombaton terrortámadás érte az odalátogatókat. Egy arab orvlövész két fiatal zsidót sebesített meg életveszélyesen. Őt is ártalmatlanították az izraeli katonák.

Legnagyobb hősiünk az az izraeli katona volt, aki az elmúlt két hétben három terrortámadás során tette ártalmatlanná a támadót.

Az izraeli polgárok úgy élik hétköznapijaikat, mintha minden a legnagyobb rendben lenne. Hangoztatjuk, hogy nem hagyjuk megfélemlíteni magunkat, de ha elismerjük, ha nem, mégis félelemmel éljük napjainkat. Nem örülünk, ha családtagjaink forgalmas bevásárlóközpontokban tartózkodnak. Természetessé vált az évek során, hogy a családtagok, barátok többször felhívják egymást telefonon, hogy meggyőződjenek róla, szeretteiknek semmi bajuk nem esett. De minden körben napi téma, hogy mit kell tenni az ártatlanok életére törő terroristákkal. A folyama-

tos fenyegetettség radikalizálja a társadalmat: az izraeli lakosság több mint ötven százaléka az azonnali likvidálást támogatja.

A kormány ugyan néhány héttel ezelőtt határozatot hozott arról, hogy nem adják ki a megölt terroristák holttestét a családnak, mert a „mártírok” temetése melegágya a további merényleteknek, ennek ellenére múlt héten is több terrorista holttestét kiadták a családjuknak. A muzulmánok óriási ünneplések között temették el őket. A palesztin hatóság hőskökként tekint a gyilkosokra, és példaképként állítja őket az arab ifjúság számára, bár kifelé nyilvánosan elítéli a terrorcselekményeket. A lakosság szerint az Izraeli sújtó terrorhullám megfékezésére az egyetlen lehetőség az elrettentés lehet. Ugyanakkor, ahogy a gyakorlat mutatja, a terroristáknak a saját életük sem drága, sőt, minél több zsidót sikerül megölniük, annál nagyobb jutalom várja őket a túlvilágon hitük szerint.

A terroristák likvidálása több kérdést vet fel arra nézve, hogy a halacha szerint mikor lehetséges önvédelemből, vagy büntetésből a támadó életét kioltani? De ez már egy későbbi cikkünk témája ezeken az oldalakon.

Schlesinger Hanna, Tel-Aviv

HÍRMOZAIK

Nyilatkozat - Követeljük a MET rehabilitációját!

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség nevében követeljük, hogy fejeződjék be egyházunk módszeres kivéreztetésének igyekezete, és felekezetünket helyezték vissza az 1990. évi IV. törvény alapján fennállt egyházi jogállásába!

Ezt a rehabilitációt az Alkotmánybíróság a 6/2013 (III.1) számú határozatával, 2012. január 1-jével, elrendelte. Ugyanez a döntés orvosolná mindazon egyházak helyzetét is, melyekről az Emberi Jogok Európai Bírósága – egyházunkhoz hasonlóan - ugyancsak megállapította, hogy alkotmány- és nemzetközi egyezményt sértő módon fosztották meg egyházi státuszuktól. A magyar kormány részleges kárpótlást fizetve a jogsértést elismerte. Elfogadhatatlan viszont, hogy az egyházi törvény jelenlegi, végszavazásra bocsátott (5.) módosításával mindent elkövet azért, hogy a törvényt sértő állapotot fenntartsa, és önkényesen korlátozza egyházunk és sorstársaink szabad közösségi vallásgyakorlását.

Követeljük, hogy státuszunkat azon egyházakéhoz hasonlóan rendezzék, melyek helyzete érintetlen maradt, vagy nem kényszerültek teljesíteni egyetlen olyan elvárás sem, melyet velünk szemben folyamatosan, és a jelenlegi törvénymódosítás alapján is támasztanak.

Követeljük, hogy a NAV azonnali hatállyal adja vissza a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség 0444 technikai számát, amely a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásához szükséges.

Követeljük, hogy a Magyar Állam haladéktalanul térítse meg a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség egyházi státuszának megvonásából származó, ezidáig meg nem térített kárát.

Kelt Budapesten, 2015. december 10-én, az Emberi Jogok Napján

*Iványi Gábor,
a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség elnöke*

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Mit féltek, ti kicsinyhitűek?

Ez a lipcsei kantáta (*Jézus alszik, miben reménykedjek? – Jesus schläft, was soll ich hoffen?* BWV 81) 1724. január 3-ra íródott. Szövege – amelynek librettistája ismeretlen – az aznapra rendelt evangéliumi szakaszhoz kapcsolódik (Máté 8,23-27): a hajón alvó Jézust a vihartól megrémült tanítványok felébresztik, mire ő megzabolazza az elszabadult hullámokat. A héttételes mű (akárcsak a bárka, amelyben az események lezajlanak) szimmetrikus (palindromikus) elrendezésű.

1. Ária (alt): A lassú tempójú nyitótételben a mélyfekvésű vonósok és két blockflöte sóhajmotívumai egyszerre ábrázolják a mély nyugalomban alvó Jézust, s az emiatt magát elhagyatottnak érző énekes-szólista szorongását. Az utóbbi tudatállapotot – az altatódalt még inkább panasz dallá változtatva – „a halál tátongó mélységébe” (*des Todes Abgrund*) ereszkedő skálák is jól érzékeltetik: *Jézus alszik, miben reménykedjek?/Már látom/Elsápadó arccal/A halál tátongó mélységét.* (Gerőfi Gyuláné fordítása. A mű a világhálón meghallgatható: <https://www.youtube.com/watch?v=n4YNE7K73d0>)

2. Recitativo (tenor): Az előző tétel aggódó hangvétele jut érvényre ebben az énekbeszédben is. A tétel legeleje a 10. zsoltár első sorát idézi, majd újabb és újabb kérdéssel-kéréssel fordul az Úr felé. Bach zenéje szinte minden szövegrészt aprólékosan ábrázol. A „távol” (*ferne*) szót a dallam távoli, kis nóna ugrása (e-f) emeli ki, a „szükség” (*Noth*), a „szörnyű vég” (*kläglich Ende*) és a „veszedelem” (*Gefahr*) szavak disszonáns akkordokkal (szűkített szeptimekkel) kapnak külön hangsúlyt: *Uram, miért állsz oly távol?/Miért rejtőzöl el a szükség idején?/Mikor a szörnyű vég fenyeget./Ó, tekinteted vajon nem indítja meg nyomorúságom?/Hiszen Te nem szunnyadsz soha./Csillaggal vezetted a hozzád térő bölcseket/Hogy megtalálják az igaz utat./Vezessen engem is tekinteted fényel/Mert az úton veszedelem leselkedik rám.*

3. Ária (tenor): Amitől az előző tételek aggódó szólistái tartottak, most bekövetkezik: pokoli vihar tör ki e tételben. A száguldó, magasba törő, majd alázóduló dallamok plasztikusan érzékeltetik a tomboló tenger hullámainak örvénylő mozgását. Azonban a szöveg nem hagy kétséget afelől, hogy nem csupán egy természeti jelenségről van szó, hanem a Sátán mesterkedéséről, amellyel Beliál az emberi gyűlöletet korbácsolja fel. Az aprólékos szövegábrázolás itt is megfigyelhető: szó szerint „a gyűlölet megkettőződik” (*verdoppeln die Wuth*), amely megkettőződés a continuo-szólam egyre magasabbra kapaszkodó kettős hangjaiban azonnal megvalósul:

A természet és az emberi indulat pusztító energiái – „a keresztyénnek állni kell a hullámokat” szavakra – három alkalommal hirtelen, rövid időre elcsendesednek, ám csak azért, hogy utána még ádázabban törjenek ki: *Beliál patakjainak tájéktető habjai/Megnövelik a gyűlöletet./Ha a bánat szelei fújnak is,/A keresztyénnek állni kell a hullámokat./A viharos áradat mégis megpróbálja/A hit erőit meggyengíteni.*

4. Arioso (basszus): A kompozíció középponti tétele Jézus gyengéden korholó, de egyben megoldást is ígérő szavait visszahangozza (Máté 8,26): *Mit féltek, ti kicsinyhitűek?*

Élet és Világosság

5. Ária (basszus): Az előző – evangéliumi textust tartalmazó – centrális arioso után minden megváltozik, a tételek sorrendje szimmetrikusan megfordul. Míg a 4. tétel előtt Jézus elrejtőzött (aludt), mostantól tevőlegesen beavatkozik, s ennek következtében a korábbi aggodalom innentől bizakodássá alakul. Jóllehet ismét viharzenét hallunk, az elemek ereje itt már egyre gyengül, amit a ki-kimaradozó, olykor teljesen elhallgató zenekari szólamok jól érzékeltetnek. A dolgok állásának megváltoztathatóságát sugallja az A-B-A formálású ária központi (B) részének utolsó gesztusa is: az oboa fájdalmasan-panaszosan ereszkedő, kromatikus dallamát (h-aisz-a-gisz-g-fisz) *Jézus visszafordítja* (fisz-g-gisz-a-aisz-h), így a melódiát reményteljesen emelkedővé téve: *Hallgass, háborgó tenger! Némulj el, vihar és szél! Céldod nem érheted el, Mert választott gyermekemet Nem sújthatja szerencsétlenség.*

6. Recitativo (alt): Az első énekbeszéd (2. tétel) tépelődő szorongása e recitativóban immár végérvényesen eltűnik, s az aggodalom – Jézus segítsége nyomán – örömré, nyugalomra vált: *Boldog vagyok, Jézusom megszólalt, Segítségem felébredt. Ezért a viharos hullámoknak, borsorsom éjszakájának, és minden aggodásnak el kell tűnnie.*

7. Korál: A kantátát Johann Crüger (1598–1662) dallama és Johann Franck (1618–1677) „Jézus, vigasságom” (*Jesu, meine Freude*) kezdetű versének (MET: 178. dicséret) 2. versszaka zárja, az előző tétel bizakodását még inkább megszilárdítva, általánossá téve: *Száz vihar ha támad, Menedék vár nálad, Biztos oltalom. Bár megrendül minden, Mellettem állsz híven/Drága Jézusom. Légy velem, s nincs félelem. Bűn, pokol hatalma ellen/Karod megvéd engem.*

Göncz Zoltán

HAVI ISTENTISZTELETI REND

2016 – A fény és a fényalapú technológiák nemzetközi éve

Az év igéje: „Ahogyan az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket.” (Ézsaiás 66,13)

JANUÁR

Január hónap igéje: „Mert nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőt, a szeretet és a józanság lelkét.” (2Timóteus 1,7)

Istentiszteletek		Bibliaórák Félelmeink	
	Igebély		
Január 1. Újév napja	Lukács 2,21 <i>Galata 3,23-29</i> <i>1 Mózes 17,1-8</i>		
Január 3. Új év 1. vasárnapja	Máté 2,19-23 <i>1 Péter 4,12-19</i> <i>Ézsaiás 61,1-11</i>	Első hét	Félelem a múltunktól Márk 6,14-29; Lukács 9,7-9 „Heródes, a negyedes fejedelem meghallotta mindazt, ami történt, és zavarban volt, mert némelyek azt állították, hogy János támadt fel a halálból..”
Január 10. Vízkereszt utáni 1. vasárnap	Róma 12,1-5 <i>Lukács 2,41-52</i> <i>Ézsaiás 42,1-9</i>	Második hét	Félelem a jövőtől Lukács 21,25-26 „Az emberek megdermednek a félelemtől és annak sejtésétől, ami az egész földre vár, mert az egek tartóoszlopai megrendülnek.”
Január 17. Vízkereszt utáni utolsó vasárnap	2 Péter 1,16-21 <i>Máté 17,1-9</i> <i>2 Mózes 3,1-15</i>	Harmadik hét	Félelem a döntéstől 4 Mózes 32, 1-32 „Miért akarjátok elvenni Izráel fiainak a bátorságát attól, hogy átkeljenek arra a földre, amelyet nekik adott az Úr?”
Január 24. Hetvened vasárnap	Jeremiás 9,22-23 <i>Máté 20,1-16</i> <i>1Korintbus 9,24-27</i>	Negyedik hét	Istenfélelem Példabeszédek 1,7 „Az Úrnak félelme az ismeret kezdete...”
Január 31. Hatvanad vasárnap	Ézsaiás 55,6-11 <i>Lukács 8,4-15</i> <i>2Korintbus 12,1-10</i>		

ÉLET ÉS ZENE

A félelem és rombolás hangjai

Szörnyű kiáltást hallottam: a rettegés szavát... (Jeremiás 30,5)

Félő, hogy a félelem hangjait rövid terjedelemben képtenség lesz *maradéktalanul* felsorolni, sem a félelmet kiváltó hangzások, de a megfélemlített által kiadott hangok felsorolása sem lehet teljes. De tegyük félre félelmünket, és vágjunk bele a felsorolásba!

Van-e, s ha van, mi a félelem jellegzetes hangja? A rettegéstől összekoccanó fogak tremolója? Egy vérfagyasztó sikoly glisszandója? Vagy éppen a hang hiánya, a csend: a visszafojtott lélegzet halálos szordínáltsága? S mitől félünk jobban? Az alattomosan mögénk lopózó halk, vagy a hirtelen ránk rontó hangos hangoktól? A földet is megrengető mély, vagy a fülsértően sivító, dobhártyát repesztő magas rezgésektől?

Elgondolkodtató, hogy a Bibliában sokáig nincs se hangos, se halk hang. A teremtés, az első megkísértés, a bűnbetés, a kiűzetés a kiegyensúlyozott „mezzoforte” dinamikai tartományban zajlik. S ennek fontos dramaturgiai oka van, ugyanis az első bibliai „forte” a legiszonyatosabb emberi bűnre mutat rá. Az első hangos hang – egy *kiáltás* – maga az őstrettenet: az első gyilkosság! „Monda pedig az Úr: Mit cselekedtél? A te atyádfiának vére kiált énhozzám a földről.” (1Mózes 4,10) Ábel vére *sikolt felé az égen át*.

A Bölcsesség könyvében (jóllehet deuterokanonikus írás, kár lenne nem megemlíteni) az egyre *fokozódó hangerő* gerszt félelmet: „Mindannyiukat a sötétségnek egyazon lánc bilincselte meg. Akár szél *suhogott*, akár kedves *madárdal hangzott* a sűrű lombú csalitból, akár sebesen iramló *víz morajlása hallatszott*, akár alágördülő *sziklatömbök vad robaja*, akár ugrándozó állatok láthatatlan *futásának zaja*, akár ordító vadállatok *bömbölő üvöltése*, vagy visszhang verődött vissza a hegyek szakadékaiból, minden megfélemlítette és megdermesztette őket.” (Salamon bölcsessége 17,16-18)

A nagy amplitúdójú, hangos hang nem csak félelmet kelt, de – Jerikó ostroma példa rá – rombol is: „A nép csatakiáltásban tört ki, a harsonákat pedig megfújták. Amikor a nép meghallotta a harsonazengést, hatalmas csatakiáltásban tört ki, s a falak leomlottak. A nép nyomban megrohanta a várost – ki-ki, ahol éppen volt –, és bevették.” (Józsua 6,15-20)

A felfokozott hangerő máskor és máshol is vált ki félelmet a Bibliában: „Azon a napon – mondja az Úr – harsány kiáltás hallatszik majd a Hal-kapu felől, jajveszékélés az Újváros felől, félelmetes zaj a magaslatookról.” (Zofóniás 1,10) „Fordulj felém és hallgass meg!/A félelem hajszol./az ellenség zaja/és a gonoszok lármája megzavar./Mert bajt hoznak

rám, bősziúten támadnak.” (Zsoltárok 55,3) „Mindenki remegett, aki csak hallotta a sokaság zaját, a sereg robaját meg a fegyvercsörgést.” (1Makkabeusok 6,41)

A rémisztő zaj szinte egy mai „thriller” hangkulisszájához hasonló módon kelthet rettegést: „Ítéleteid súlyosak és ki-fürkészhetetlenek, azért estek tévedésbe a javíthatatlan lelkék. Azt hitték ugyanis az elvetemültek, hogy elnyomhatják a szent népet, de aztán a sötétség fogságában és az éjszaka bilincseiben kellett ténferegniük, bezárva házaikba, számkivetve az örök gondviselés színe elől. Azt hitték, hogy titkos bűneikkel megbújhatnak a feledés sötét leple alatt, de szétszóródtak, iszonyú döbbenet kerítette őket hatalmába, és rémképek ijesztgették őket. Még az őket befogadó zugban sem szabadulhattak a félelemtől, hanem *ijesztő zajok zúgtak* körülöttük, és félelmetes alakok jelentek meg nekik sötét ábrázattal.” (Salamon bölcsessége 17,1-4)

A Jelenések könyvében a világ félelmetes pusztulása hét pecsét feltörésével veszi kezdetét, majd ezt követően – egyre rettenetesebb eseményeket előidézve – hét harsonaszó megszólalásával folytatódik: „Az *első* angyal megfújta a harsonát. Erre vérrel vegyes jégeső és tűz záporozott a földre. A föld harmada elégett, a fák harmada pernyévé lett, és a zöldellő fű mind elhamvadt. A *második* angyal is megfújta a harsonát. Erre, mint lángban égő hatalmas hegy, valami a tengerbe zuhant. A tenger egyharmada vérré vált, a tengerben élő állatok egyharmada elpusztult, és a hajók egyharmada elsüllyedt. A *harmadik* angyal is megfújta a harsonát. Erre az égből lehullott egy nagy csillag, s mint égő fáklya, lobogott. A folyó egyharmadára hullott és a vízforrásokra. A csillagnak Üröm volt a neve. A vizek egyharmada ürömmé vált, és sok ember meghalt a víztől, mert megkeseredett. A *negyedik* angyal is megfújta a harsonát. Erre a Nap harmadát, a Hold harmadát és a csillagok harmadát érte a csapás: harmadrészüik elsötétedett, a nappal és az éjszaka világossága a harmadával csökkent. [...] Az *ötödik* angyal is megfújta a harsonát. Erre egy csillagot láttam, amint az égből a földre zuhant. Nála volt a mélység kútjának kulcsa. Megnyitotta az alvilágot, a kútból füst szállt fel, amilyen a nagy kohó füstje. A nap és az égbolt elsötétedett a kút füstjétől. A füstből sáskák lepték el a földet, és akkora erejük volt, amilyen a föld skorpióinak van. [...] A *hatodik* angyal is megfújta a harsonát. Erre szótart hallottam az Isten előtt álló aranyoltár négy sarka közül. Így szólt a hatodik harsonás angyalhoz: «Oldozd fel a négy angyalt, aki a nagy Euf-

rátesz folyónál meg van kötözve!» A négy angyal megszabadult kötelekeitől, és készen állt órára, napra, hónapra és évre, hogy megölje az emberek egyharmadát. A *hetedik* angyal is megfújta a harsonát. Nagy szózatok hallatszottak az égből: «Urunk és Fölkentje megszerezte az uralmat a világ felett, és uralkodni fog örökkön-örökké!» [...] Ezután nagy harc támadt a mennyben. Mihály és angyalai megtámadták a sárkányt. A sárkány és angyalai védekeztek, de nem tudtak ellenállni, s nem maradt számukra hely a mennyben. Levették a nagy sárkányt, az ősi kígyót, aki maga az ördög, a sátán, aki tévútra vezet az egész világot. A földre vetették, s vele együtt letaszították angyalait is.» (Jelenések 8,7-12,9)

A legfélelmetesebb hangerejű bibliai zajt – hogyan is lehetne másképp – a Jelenések könyvének *utolsó csapása* kelti (Jelenések 16,17–20): „A hetedik [angyal] a levegőbe öntötte csészéjét. Erre az égi templomból, a trónusról egy hatalmas hang hangzott, és mondta: «Végbement» Villámlás,

égzengés, mennydörgés és akkora földrengés támadt, olyan nagy, amilyen még nem volt, amióta ember él a földön. A nagy város háromfelé vált, és a pogányok városai romba dőltek. Az Isten színe előtt megemlékeztek a nagy Babilonról, és izzó haragja borának kelyhét nyújtották neki. Minden sziget eltűnt, és a hegyeket nem lehetett többé megtalálni.»

Azonban nem a rombolás, a pusztulás, a félelem, a halál diadalmával fejeződik be a Könyv, hanem *ezek* végérvényes megsemmisülésével (Jelenések 21,1-5): „Új eget és új földet láttam. Az első ég és az első föld ugyanis elmúltak, és tenger sincs többé. Akkor láttam, hogy a szent város, az új Jeruzsálem alászállt az égből, az Istentől. [...] «Íme, Isten hajléka az emberek között! Velük fog lakni és ők az ő népe lesznek, és maga az Isten lesz velük. Letöröl szemükről minden könnyet. Nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajgatás, sem fáradtság, mert az elsők elmúltak.» Akkor a trónon ülő megszólalt: «Íme, újjáteremtek mindent.»» *Göncz Zoltán*

MARGÓ

Félénk gondolatok a félelemről

„Aki mindig fél, az nyúl. Aki sosem fél, az szamar.” (Vinkó József)

Egyszer egy krimiben megöltek egy uzsorást, aki már idős volt, persze egész életében kíméletlenül bánt az emberekkel, mint általában az uzsorások. Ez, úgy látszik, ilyen szakma. Egy kicsit süsüke, enyhén értelmi fogyatékos néni fedezte fel a holttestet, és így kommentált: „Látja, ő is megtanult félni. Az utolsó pillanatban.” És valóban az arcon páni félelem tükröződött...

Van az úgy, hogy inunkba száll a bátorságunk. Pán isten tudott a görög mitológiában páni félelmet gerjeszteni, de szerette a kies vidékeket is, mert ő isten lévén már akkor is tudta, hogy a nagyon nyugodtnak látszó környezetben történnek majd a legvéresebb gyilkosságok, ez lesz a thriller-készítés egyik alapszabálya. Van olyan álláspont is, amely szerint Pannóniát is róla nevezték el. Hasznos dolog a félelem, meg kell tanulnunk félni? Lehet, hogy azért van a félelem, hogy megtanuljunk legyőzni azt?

A színésznek lámpaláza volt, amikor lámpák világították meg a színpadot, ma már mikrofon- és kameralázzról is beszélünk, pedig a félelem ugyanaz, csak a technika fejlődött. Aki először csinál valamit, az bizony sokszor fél, mégpedig az ismeretlentől.

Egyik kiváló színésznőnk mesélte, hogy gyerekként Szegeden debütált a telt házas Szabadtéri Játékokon. Amikor

a színpad felé közelített, arra gondolt, ha most elfut, sose lesz belőle színésznő, ám ha eljátssza a szerepét majdnem biztos, hogy egyenes út vezet majd a színészi pályára. Belevágott. Sikert, mert le tudta győzni félelmét.

Aki nem ismeri a félelmet, állítólag az hős – már a mitológiákban is gyakran találkozunk ilyenekkel. Siegfried a germán mitológia szerint nem ismerte a félelmet, ezért tudta felébreszteni az alvó Brünhildét. A mesehősök sose félnek megküzdeni medvével, farkassal, oroszlánnal.

A superhősök is mind bátrak, talán a nem olyan bátor hétköznapi ember innen merít bátorságot? Vagy éppen ellenkezőleg, eltompul, és még tehetetlenebb lesz, hiszen a világon nincs semmi baj, és ha mégis lenne, akkor majd jön a Superman, és úgymint megmenti bolygónkat, míg a néző borzong egy kicsit, de azért jól fog a Cola, meg a chips? Meg aztán jó, hogyha előtör egy kis adrenalin, lehet, hogy az európai ember élete túl biztonságos, ezért olyan népszerűek az extrém sportok? Oda bátorság kell? Vagy az már vakmerőség? A bátorság a gyávaság és a vakmerőség közt lehet?

Vajon gyávaság beismerni, hogyha fél az ember? Vajon gyávaság örülni annak, hogy él?

Élni és félni? A magyar nyelv és logika szerint, aki fél, az csak fél ember. Az egészséges ember az egész. És mégis

Élet és Világosság

félünk, mert ember voltunkhoz az is hozzátartozik. Félel-münk ellenére azonban venni kell a bátorságot, hogy hely-tálljunk az életben. A félelem talán csak édesebbé teszi az életet, amikor elvégeztünk egy feladatot, nem vettük fel a nyúl cipőt. Persze olyan mondás is van, hogy „szégyen a futás, de hasznos”, lám-lám, sokszor mérlegelni kell! Sok-szor, de nem mindig. Az *Egri csillagokban* Bornemissza kardján az szerepelt, „ha félsz, nem élsz”, és nem az, amit Tinódi javasolt, hogy „Bornemissza Gergely, szaporábban

nyergelj”. És amikor a későbbi áruló Hegedűssel filozo-fálgattak, Gergely úgy vélte, hogy „csak a közepes elme ragaszkodik az élethez. A gyöngé elméjű ember azért bátor, mert nem érti a halált. Az erős elméjű ember meg azért bátor, mert érti, ... mert érzi, hogy a test nem min-dene, ... a hősök, a világtörténelem nagy hősei mind lelki emberek voltak. Mind egy szál. No de most már alud-junk.”

Bereczky Géza

ÍGY ÍRUNK MI

Félelem a világosságtól

Ne feledd, hogy ha egy tökéletesen sötét teremben, teljesen sötétben egyetlen egy szál gyertyát meggyújtasz, akkor a fénye mindenhol látszik, ezt a drága fényt mindenki látni fogja.

A te küldetésed az, hogy gyújtsd meg az igazság és a zsidó nép gyertyáját.

(Menachem Mendelson Schneerson rebbe Benjamin Netanyahunak adott tanácsa)

Sokat foglalkoztat az mostanság, hogy valójában kik is azok, akik cselekszik az Atya akaratát. Ha csak a 20. század második felének történelmével foglal-kozzunk egy kicsikét, szembesülünk azzal, hogy a világosság mellett döntöttek olyanok, akik nem tar-tották magukat feltétlenül Jézus követőinek, vagy még csak istenhívőnek sem, miközben sokan, akik magukat keresztényként definiálták, mégsem a vi-lágosságot választották. Ez az ellentmondás, mely ma is megfigyelhető, személy szerint engem arra késztet, hogy feltegyem saját magammal kapcsola-tban is a kérdést: Vajon mi olyan vonzó a sötét-ségben, és miért olyan félelmetes a világosság?

A minap egy, az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága meg-bízásából a menekültek számára lakóépületeket gyártó cég alkalmazottai beszámolóját hallgattam, amelyben megosz-tották egy szíriaiak számára fenntartott jordániai mene-külttáborban önkéntesként szerzett tapasztalataikat. Megrendítő volt hallani, milyen hatása volt, amikor min-denkinnek napelemes lámpásokat osztogattak – a mene-külttábor ugyanis a felvételek tanúsága szerint minden lakott településtől, így az elektromosságtól is távol helyez-kedett el, napnyugta után tehát igazán sötét lett (ráadásul a Közel-Keleten jóval rövidebb ideig tart a naplemente, mint nálunk), és gyakorlatilag megállt az élet, mert az em-berek a sötétben nem tudták elhagyni házaikat, ez pedig

igencsak megkeserítette egyébként is nehéz életüket. Ami-kor azonban megkapták a lámpásaikat, mindenhol kigyúlt a fény, és folytatódhatott az élet. Az egyik menekült így fo-galmazta meg, hogy milyen sokat jelentett számukra ez az adomány: „Light is life” – azaz a világosság élet.

Bevallom, ez a történet számomra új megvilágításba helyezte mindazt, amit Jézus mondott a világosságról. Mo-dern, békés világban, és viszonylagos jólétben élő ember-ként bonyolultabb kiviteleznem a koromsötétet, mint a világosságot, hiszen, köszönhetően a fényszennyezésnek, még ott is van fény, ahol nem kapcsolok lámpát. És hát maga a fény is csak egy kapcsolás kérdése. Jézus idejében azonban a világosság ugyanannyira az életet jelentette, mint e szíriai menekültek számára a táborban. És akárcsak a víz, Jézus korában a világosság sem volt olyan magától ér-tetődő, mint számunkra ma.

Ahogy a világosság magától értetődő a világ kiváltsá-gosabb részén élő kiváltságos emberek számára (hiszen sa-jnos a világnak ezen a tájékán is megtörténhet, hogy valakit megfosztanak ettől), úgy az az érzésem, az igazsággal kap-csolatban is mintha hasonló lenne a hozzáállásunk, mintha azt hinnénk, hogy az csak úgy megadatik, ezért azzal nem is igazán kell törődnünk. Vagy mert – köszönhetően annak, de már tudomást sem véve a tényről, hogy voltak, akik ön-magukat feláldozva kivívták, a zsidó-keresztény és az ókori

Élet és Világosság

görög örökségre építve egy igazságosabb világban élhessünk – kényelmes életet élünk, eszünk, iszunk, alszunk, és pénztárcánk függvényében azt teszünk, amit akarunk, oda megyünk, ahová akarunk, vagy – ami ugyanolyan rossz – mert nem akarunk vele szembesülni, mert félünk tőle, hiszen rögtön leleplezne minket is és körülöttünk lévő helyzetét, és kénytelenek lennénk reagálni – akkor arra kényszerülünk, hogy döntsünk: magunkat kiszolgáltatva teszünk-e azért, hogy ne legyen sötét, vagy inkább véka alá rejtjük a világosságot, maradjon inkább körülöttünk sötétség, akkor úgysem lehet tenni semmit, mi pedig élhetjük tovább tetszhalott életünket saját szórakoztatásunkra.

Az igazság lámpása az európai embereket ma sok minddel szembesíti, és eldönthetjük, hogy ezt a világosságot véka alá rejtjük, mert jobb, ha minden marad a régiben,

vagy egy világítótoronyba helyezzük, mert nem félünk tőle, mert ez az, ami igazán szabaddá tesz. Mert belátjuk, hogy Jézus ilyen-olyan, sokszor bizonytalan követőként ezt a nagy ajándékot kaptuk a zsidó néptől, amelynek elhívását, hogy a népek világosságává legyen, mint a fenti idézet is tanúsítja, Isten nem vonta vissza. E döntésünk következménye félelmetes, már csak azért is, mert szemben a sötét halállal, az élet kiszámíthatatlan. De az a sejtésem, hogy egy dolog mégiscsak biztos: nincs más módja annak, hogy az Atya akaratát cselekedjük, mint ez. Schneerson rebbe szavaival: „Amikor egy személy növeli az isteni világosságot az életében, és különösen azt az isteni világosságot, amely valódi, kézzelfogható örömet ad neki, akkor az «az öröm áttöri a korlátokat», és az az öröm áttöri a bensőjében lévő korlátokat, és áttöri a körülötte lévő korlátokat, áttöri a száműzetés sűrű sötétségét.”

Kovács Judit

PORTRÉ

250 esztendeje született Fazekas Mihály

A jeles magyar költő, Fazekas Mihály, 1766 Vízkeresztjén Debrecenben látta meg a napvilágot polgárosult nemesi családban.

Családjá a cívisekhez (módosabb debreceni polgárokhoz) tartozott. Édesapja gyógykovácsként munkálkodott. A kis Mihály a híres debreceni kollégiumban kezdte meg tanulmányait; az irodalom és a botanika területén kitűnő volt. A hatosztályos latin iskola elvégzését követve teológiára iratkozott, azonban hamarosan félbehagyta, és katonának állt. A Császár-huszárezred tagjaként előbb Galíciában szolgált; meg is sebesült, kitüntetést kapott, hadnaggyá léptették elő. A belgiumi hadszíntéren a poroszok oldalán a forradalmi Franciaországgal háborúzott. Katonáskodása közben születtek meg első versei. Békeszerető gondolatok szöttek át ezeket a költeményeket. Hamar megfogalmazta magában: az öldöklés nem az ő világa. 1796-ban levetette a katonaruhát, és hazautazott Debrecenbe.

Fazekas Mihály a botanikához és az irodalomhoz fordult vissza. Kertészkedik, növényeket termeszt, ritka növényeket nemesít, rövidesen elkészíti barátjával, *Diószegi Sámuel* református lelképásztorral az első magyar nyelvű tudományos növényhatározót, a *Magyar fűvészkönyvet*. A debreceni közélet aktív szereplője, előbb a kollégium, majd a város pénztárnoki pozícióját tölti be, de ő a városi polgárkatonaság (polgárőrség) parancsnoka is, a debreceni tűzvész utáni újjáépítés legaktívabb szervezője. „Legszentebb” foglalataskodása azonban az írás. Elindítja a *Debreceni magyar kalendáriumot*, az éven-

ként napvilágot látó kiadványba verseket, csillagászati, botanikai cikkeket ír. Legjobb barátja *Csokonai Vitéz Mihály*.

1804-ben veti papírra legismertebb művét, a *Lúdas Matyit*. Első változatát baráti körének biztatására készítette el, s csak kéziratban terjesztette. Tíz év múlva, 1814-ben kiszínesítette-kibővítette, azonban 1815-ben az első változat neve nélkül Bécsben megjelent. 1816-ban *A szerző az olvasóhoz* című előszót kiegészítéssel látja el, mely a magyarázata a harmadik versszaknak, elmondva, hogy a Lúdas Matyi „*Bécsbe ugyan hírem nélkül szöke*”, azaz szökött ez a műve. 1817-ben jelenik meg majd Fazekas neve alatt, ugyancsak Bécsben a Lúdas Matyi. A népmesei szálakkal átszőtt elbeszélő költemény rendkívül népszerű olvasmánnyá válik, olyannyira, hogy a magyaron kívül számos idegen nyelvre is lefordítják és közreadják. A költő 1200-as évekbe helyezett története a jobbágyok és a földesurak életét ismerteti meg, humoros formában mutatva be, a furfangos szegénylegény hogyan jár túl a gazdag uraság eszén, és miként diadalmaskodik az ügyesség és az elszántság a félelmek, a kapzsiság és a butaság felett. Fazekas Mihály művét az elmúlt két évszázad alatt több ízben feldolgozták: készült a történetből vásári komédia, a modern technika beköszöntével némafilm, mozifilm, egész estés rajzfilm és diafilm is. Tizenöt éve, 2001-ben a nemzeti bank még egy emlékpénzt is kiadott, *A magyar ifjúsági irodalom alakjai*-sorozat 200 forintos címmel készült emlékérmének egyikén Lúdas Matyi alakja látható. Mindezek jelzik, hogy Fazekas Mihály halhatatlan szelleme és munkája ma is elevenen él.

(kz)

KITEKINTŐ

„Csak Istenben”

A félelem emberi tulajdonság. Nem a teremtés óta fél az ember, hanem azóta, hogy Ádám bűnbe esett. Ádám a bűnbeesés után elbújt Isten elől, mert félt. Az eredendő bűnnel együtt megörököltük a bűn egyik következményét is, a félelmet. A világ az el-lenség uralma alá került, aki embergyilkos kezde-tekől fogva, ezért nem barátságos környezet vesz minket körül. A világ tele van fenyegetéssel, amitől félünk.

Félelmeink az esetek túlnyomó részében jogosak és indokoltak. Nem tudjuk a jövőt, nem ismerünk dolgokat, szá-mos kihívással nézünk szembe. Egzisztenciális, érzelmi, anyagi, egészségügyi és számos oka lehet a félelmünknek. Vannak, akik túlaggódják az életet, de ha valaki csak a lát-ható világra néz, jogosan fél. Féltjük a mieinket, a hozzánk tartozókat.

Isten tisztaiban van azzal, hogy az ember félelmekkel él. De a félelem nem épít. A Biblia azt mutatja, hogy Isten meg akar szabadítani a félelemtől. Az ördög ugyan uralkodik még a világ fölött, de nem uralkodik Isten fölött. Nem tehet meg akármit. Isten szeret és vigyáz ránk. Kedves, jó és tökéletes az akarata. Amit elkezd, azt be is fejezi. Oltalmazó az Örökkévaló. Állandóan azt mondja Izraelnek, hogy ne félj, Jákób, maroknyi Izrael. A hívő embereknek is, hogy ne félj, mert megváltottalak, neveden hívlak, enyém vagy. Ez a biztonság forrása, hogy „enyém vagy”. Istenéi va-gyunk, ebben a világban ugyan, de nem egyedül. Isten ve-lünk van, szeret minket, vigyáz ránk.

Az ember nem tud semmit. Nem lát a jövőbe. De a múltba beleláthat, és abból következtethet a jövőre. Na-gyon érdekes, hogy sokszor úgy vagyunk, hogy visszaemlé-kezünk, mi történt, és látjuk magunkat, mennyire féltünk valamitől, hogyan aggódtunk, és aztán milyen simán meg-oldódott, rendbejött. És akkor eszünkbe jut, hogy Isten ezt akkor is látta, amikor aggódtunk. És felismerjük az Ő keze nyomát, ahogyan beavatkozott a helyzetünkbe, vezetett minket, megmutatta az utat, amelyen járunk. Nem mi jöt-tünk rá, nem nekünk kellett alkalmasnak lenni, hanem Ő tett alkalmassá bennünket. Felesleges volt aggódnunk. Talán ezért mondja annyiszor a Biblia, hogy emlékezz meg az Úrról, az Ő tetteiről, hogy megsegített az Úr, nem ha-gyott el, kegyelmes és irgalmas. Ha eddig nem hagyott el,

ezután sem fog. Nem kell félni. Szüntelen azt mondja, „ne félj”, veled vagyok, mindenben, amiben jársz.

Az ember sokszor csak azt látja, ami a fizikai szemei előtt vannak, és nem látja, hogy Isten mindenható, örökkévaló, mindenhol jelenvaló. Por vagyunk, és nem tudjuk elkép-zelni az Ő nagyságát. Sokszor átéltem, hogy valami nem úgy történt, ahogyan szerettem volna, és nem úgy történt, ahogyan Istentől elvártam volna. Amikor az ember hívő lesz, először azt gondolja, hogy egy palackot kapott, amiben benne van egy szellem, megdörzsöli a palackot, kijön a szel-lem, és megkérdezi, hogy „mit parancsolsz kisgazdám?”. Nem az ember irányítja az Istent. Hamar megtanulja min-denki, hogy ez nem így van. Sokszor nem értjük, mi törté-nik, miért történik, de később megértjük. És látjuk, hogy oka volt. Isten gondolatai nem a mi gondolataink. De bármi legyen is az Ő gondolata, abban biztosak lehetünk, hogy nem fog cserbenhagyni minket, nem fog az Ő ter-mészetével és ígéreteivel ellentétesen cselekedni. Megtanulja az ember, hogy most ugyan még nem értem, de majd meg-értem, és számíthatok arra, hogy Isten akkor is velem van, meg fog védeni. Jót fog kihozni, nem hagy elveszni. Ha most nem látom, hogy mi miért történik, akkor sem.

Bízunk benne, ez a Biblia üzenete. Nem fogunk csa-lódní. Nekem mindig felmelegszi a szívem, amikor arra gondolok, hogy „csak Istenben nyugszik meg az én lel-kem”. Kiemel a világból, függetlenít a körülményektől, el-választ a tértől és az időtől. Van valami, valaki, aki minden bajon, veszedelmen, fenyegetésen felül áll. Nem számít semmi, ami félelmet okozhat. Még a haláltól sem félek, mert őbenne megnyugszik az én lelkem. Amikor erre gon-dolok, és átélem ezt a nyugalmat, akkor értem meg, amit Jézus mondott, hogy békességet adok nektek, az én béké-met adom nektek. Nem úgy adom, ahogy a világ adja. A világ úgy ad békességet, hogy minden jól megy. A békesség és a nyugalom oka, hogy nincs semmi baj. De ha bejön va-lami baj, elmegy a békesség.

Jézus olyan békességet ad, ami nem függ a világtól. Ez fantasztikus. Nem a körülményeken múlik. Meg vagyunk váltva, Isten gyermekei vagyunk, ki van fizetve a bűneink ára, Isten szeret minket, az életét adta értünk, hatalmasabb mindennél. Bölcs, tiszta, szent, személye kimeríthetetlen. Az Ő jóságában gyönyörködhetünk, és személyesen kap-csolatban lehetünk vele. Néha szinte hallom, hogy azt

Élet és Világosság

mondja, „Laci”. Nevemen szólít, annyi szeretet van benne, biztonság, béke, nyugalom. Lassan megtanulja az ember, hogy bízson benne, nem hagyja el.

Amikor levesszük a szemünket róla, és a háborgó tengerre tekintünk, ami körülvesz minket, akkor süllyedni kezdünk. De ha rá tekintünk, akkor látjuk, hogy fogja a kezünket. Én azért is akartam elmenni Magyarországról, mert úgy éreztem, hogy előre el tudom mondani a következő negyven évet. Viszonylagos biztonságban vagyok, nem süllyedhetek el, de nem is történik velem semmi váratlan, meglepő, nem várt dolog, valami csoda. Magyarországon védettnek éreztem magam. Szerettem volna inkább vízen járni, naponta csodákat átélni, nem a külső körülmények biztonságában bízni, hanem őbenne. Jobb Istenben bízni, mint emberekben és a körülményekben reménykedni. A teljes bizonytalanságnál nincs jobb állapot, amikor az embernek csak Istenben nyugszik meg a lelke. Néha mondom, hogy most már egy kicsit beülnek a csónakba, de aztán ott unalmas. Szellemileg unalmas, mert nem a Mindenhatót látom, hanem az anyagi világot. Az ad biztonságot.

A bizonytalanságban még több a természetes félelem, ami nagyszerű, mert az embert beviszi az Istenben való bizás csodálatos világába, ki tud lépni a körülmények szorításából. Ezek soha nem is zavartak, mindig csak olyankor vesztettem el a talajt a lábam alól, ha Isten nem úgy tett va-

lamit, amire számítottam, és nem tudtam összeegyeztetni az Ő természetével, mert nem ilyennek ismerem. Hol vagy? De később megérttem. És nagyon jó érzés, hogy most sem hagyott el, egy percre sem felejtett el, erős kézzel tartott, vigyázott, elnézte, hogy ostobán perelek vele, megmutatta, hogy ő szélesebb horizontban gondolkodik és cselekszik, és élvezzi, amit csinál. Tényleg élvezetes.

Rájöttem, hogy imádkozni sem azért kell, hogy felhívjuk valamire a figyelmét, amit Ő nem vett észre, vagy kikönyörögjük tőle, hogy jó legyen hozzánk, vagy megadja, amit szeretnénk. Még szánkon sincs a szó, Ő már tudja azt. Az imádkozásra nekünk van szükségünk, hogy az Ő jelenlétében megértsük, hogy bízhatunk benne, ne féljünk, velünk van, és megértsük az Ő gondolatait, az Ő akaratát, hogy saját kéréseinket, vágyainkat megvizsgáljuk, hogy a szívünket formálja.

Az istenfélelem az egyetlen jó félelem. Nem félni tőle, hanem bízni benne, ez az istenfélelem. Hogy számítsunk rá, kalkuláljuk be őt, és a szívünk alázatban várja az Urat, ha bármilyen bajban is vagyunk, és akármilyen félelem is gyötör bennünket. A pislákoló gyertyabelet nem oltja ki, a megrepedt nádat nem töri el. A szegények, árvák, özvegyek, nehéz sorsúak vigasztalója. Szeretete betölt és boldoggá tesz, függetlenül attól, mi történik. Csak benne nyugszik meg az én lelkem.

Bartus László

HÍRMOZAIK

ADOMÁNYGYŰJTÉS AZ ADVENTI VÁSÁRON Az Olta-
lom Karitatív Egyesület sok éves hagyományt követve az idei évben is lehetőséget kapott, hogy részt vegyen a Vörösmarty téren megrendezésre kerülő karácsonyi vásáron 11-17-ig. Minden kedves érdeklődőt, támogatót szeretettel vártunk egy forró teára és egyéb apróságokra. Az ezen időszak alatt befolyt közel 125 ezer forintot az Olta-
lom Karitatív Egyesület rászoruló családok támogatására fordította.

HÉTKÖZNAPI HŐSÖK E 2015-ben indított programunkban halmozottan hátrányos helyzetű családokon segítünk. 50 ezer forint értékben gyűjtünk számukra egy olyan célra, ami életükben éppen a legsürgetőbb: iskolaszerek, tűzifa, kályha, ágy, mosógép, hűtő, ruhanemű, gáztűzhely, stb. A támogatók által kapott segítséget az utolsó fillérig a rászorulóakra költjük. Az elmúlt évben 30 esetben tudtunk segítséget nyújtani. Itt tájékozódhatnak és olvashatnak beszámolót: www.hetkoznap.hu

MET A CIVIL RÁDIÓBAN Júliustól minden vasárnap 17 órától egy órás műsort (Kényes egyensúly) sugároz a Civil Rádió, melyet kollégáink szerkesztenek. Az adás az FM 98-on fogható vagy a civilradio.hu Mosssst menüpontja alatt. Aznap 23 órakor illetve kedden de. 10 órakor megismétlik.

KÉPES BESZÁMOLÓK Rendezvényeinkről rövidfilmeket a www.wesleystudio.hu-n, folyamatosan frissülő honlapunkon láthatnak, és megtalálhatnak bennünket a Facebook-on is – mind az egyházat, mind a Wesley Stúdiót.

ADOMÁNYOZÁS Hálás köszönet folyamatos támogatásukért! Ha általános munkánkat, működésünket segíteni szeretné, megteheti sárga csekken (melyet kérésre postázunk), vagy személyesen a 8. kerület, Dankó u. 11. sz. alatt. Telefon: (06-1) 577-05-15 (hétköznap 8 és 16 óra között), e-mail: info@metegyhaz.hu. Banki utalás esetén számlaszámunk: 11708001-20520-380 (OTP Bank). A közleménybe kérjük, írja be, adományát mire szánja! Amennyiben nem szerepel ott semmi, fenntartási kiadásokra fordítjuk az összeget. Köszönjük!

Egyperces áhítat minden napra

Január 1. péntek

„Szavadat hallám...és megfélemlém” (1Mózes 3,10)

Az ember alig egy napot tölt Isten csodálatos világában, amikor az ezernyi szépség és öröm közepette átéli a félelemnek a szorongatását is. Az állatok még nem ellenségei, a sötétség még nem tapasztalata, rajta és feleségén kívül nincs ember a földgolyón, aki ellenségévé lehetne, és mégis rettegni kezd. Miért? Azért, mert Isten világosan megérthető akarata ellenében tiltott útra lép, a máséhoz nyúl, és közben felismeri sebezhetőségét és kiszolgáltatottságát. Íme, Isten hangja, mely számára a világot oly otthonossá teremtette, most a félelmet ébreszti föl benne. A félelem gyökerét mindig mélyen belül, az Úrral való közösséged alakulásának eseményeivel összefüggésben találhatod meg...

Január 2. szombat

„...féljen és rettegjen tőletek a földnek minden állata...” (1Mózes 9,2)

A régi világ íme odaveszett. Egy bárka oltalmában kevesen úszták meg a nagy ítéletet. A közös félelem örök szolidáris barátokká kovácsolhatná őket. Az új világ azonban nemcsak a menekülésről szól, de egy új törvényről is: az állatvilág is elveszíti a gondozásával megbízott ember iránti bizalmát. Ha engedelmeskedik, ha idomul, ez csakis a félelemkeltés, a gyötrellem eszközeivel lehetséges.

Január 3. vasárnap

„Szabadíts meg kérlek engem az én bátyám kezéből...mert félek őtőle...” (1Mózes 32,11)

Sajnálatos tény, hogy – főként a szellemi, anyagi örökség tekintetében – a testvér örökösök között a kapcsolat alapvetően elromolhat. Sajnos még a gyilkosság sem ritka ebben a körben. Jákob tehát nagyon is érthetően retteg. Gyermekekkel, nyájakkal van körülvéve, fivére pedig egy négyszáz főből álló fegyveres szabadcsapat élén érkezik. Kihez fordulhatna Jákob ebben a szorultságában? Csak Isten az ő menedéke, aki védelmezője volt magányos vándorlása során, megtartotta őt apósával szemben, s most is ugyanitt keresi a megtartatást. Tanulságos azonban az is, hogy becsülettel bevallja félelmét. Ne hősködj, valld meg gyengeségedet, de tudd, az Úrra mindig számíthatsz.

Január 4. hétfő

„Ne féljete: avagy Isten gyanánt vagyok-e én?” (1Mózes 50,19)

József bátyjai azt hiszik, hogy csupán édesapjuk személyes tekintélye védte meg őket Józseftől, amikor fordult a

kocka, és öccsük végre abba a helyzetbe került, hogy bosszút állhatott volna hajdani szörnyű sérelméért. József azonban már régen tudja, hogy a bosszú Istenét és a hívő ember sorsát nem teheti tönkre semmiféle emberi rosszakarattal.

Január 5. kedd

„Mivel féltem a néptől, azért hallgattam szavokra.” (1Sámuel 15,24)

Saul, a hajdan oly népszerű király beleesik a politikusok gyakori hibájába. Meggyőződése és világos ismeretei ellenére olyan gesztusokat és engedményeket tesz a népnek, melyek annak javát nem szolgálják, sőt talán biztonságát is kockáztatják, de pillanatnyilag mégis alkalmasak arra, hogy a legfőbb vezető a befolyását megőrizhesse felettük. A hatalom birtokosa kizárólag Istentől félhet, és ezért kell szorosan az ő akarátát teljesítenie. Így mondja a második Zsoltár: „Szolgáljátok az Urat félelemmel, és örüljetek reszketéssel.” (Zsoltárok 2,11)

Január 6. szerda

„...ki vagy te, hogy félsz halandó embertől?” (Ézsaiás 51,12)

A hányatott sorsú ember vagy nép hajlamosabb arra, hogy döntéseit a félelem árnyékában vigye végbe. Félelme azonban nem mentség a számára. Igenis dolgoznia kell azon, hogy erősebb legyen benne az igazság iránti felelős elkötelezettség, mint egzisztenciájának féltése. Hiszen csak halandó emberek állnak vele szemben, miközben az igazi hatalom Isten kezében van.

Január 7. csütörtök

„...nagy félelemmel megfélemlének.” (Lukács 2,9)

A pásztorok az első pillanatban nem tudják, hogy látomásuk ítélet vagy örömhír. Egy másik világ képviselőivel kerülnek szembe egyhangú szolgálatuk sötét éjszakájában. De „nagy” félelmükre „nagy” öröm hirdetése a válasz, a Szabadító és Megváltó érkezése örömhírének lehetnek első meghallói. Szorongásaidra és nagy félelmeidre ma is ez az evangélium a válasz.

Január 8. péntek

„...ez kísértet és a félelem miatt kiáltozának... miért féltek, ó kicsinyhitűek?” (Máté 14,26; 8,26)

Jézus tanítványai viharedzett, gyakorlott hajósok voltak. Ismerték a kockázatot, de mégis muszáj volt olykor hajózniuk. Még az ismerős terepen is, a veszély pillanataiban, el tudjuk veszíteni józanságunkat, és képesek vagyunk azt

Élet és Világosság

is ellenségnek nézni, aki egyetlen reményünk és megmentőnk. Valóban ilyen kicsinyhitűek volnánk?

Január 9. szombat

„...ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól...” (Zsoltárok 23,4)

Ez a szoros, a halál árnyékának völgye életünk során gyakran utunkba akad. De történetünk egy pontján vissza sem tudunk fordulni többé onnan. Félelmetes hely volna? Bizonyára az, de nem egyedül kell megtennünk az utat. Nem azért imádkozunk, hogy a mi történetünkéből iktassa ki ezt a szakaszt az Úr, hanem hogy ígérete szerint ajándékozzon meg ott is bátorító jelenlétével.

Január 10. vasárnap

„...a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok voltak.” (Zsidókhoz írt levél 2,15)

A halandó, a haláltól betegesen rettegő embert félelméből másként nem lehetett volna feloldani, csak olyan valaki által, aki maga is testben jár, ismeri a félelmet, és mindannyiunk számára példamutató módon szembe mer menni mindennel, ami halálfélelmünk miatt elvtelen kompromisszumokra kényszerít bennünket. A Zsidókhoz írt levél szerzője ilyen eszményképnek látja az Isten Fiát. Bátorításunk, erőnk, reménységünk és vigasztalásunk Ő!

Január 11. hétfő

„Borzasztó testem a tőled való félelem miatt és félek a te ítéletedtől.” (Zsoltárok 119,120)

A 119. Zsoltár hatalmas vallomás arról, hogy Isten igéje milyen lelki munkát végez azokban, akik általa megszólíttatnak. Az ige befolyása alá kerülő ember nagyon helyesen szédül bele azokba az isteni mélységekbe, melyek hétköznapi élete során rejtve maradnának előle. Az isteni kijelentés fényében bűnei védhetetlenné, önmaga elvesztetté válik saját szemében is. Mindezt ki is kell beszélnie magából. Csak így válhat alkalmassá arra, hogy Isten kegyelmét, az erről szóló örömhírt képes legyen befogadni.

Január 12. kedd

„A bábák félték az Istent, és nem cselekedtek úgy, amint Egyiptom királya parancsolta.” (2Mózes 1,17)

Az istenfélelem közsímet vallásos fogalom. A primitív népek minden természeti jelenségben az embert, a félelem által markában szorító istent vizionálják. Az igazi istenfélelem azonban más. Ez azt jelenti, hogy nincs az a földi halandó, bármilyen nagyhatalommal rendelkezék is, aki megparancsolhatná számunkra, hogy embertelen és istentelen törvényeit végrehajtsuk. Azaz megköveteli olykor, mi azonban egy nagyobb Úr előtt állunk, neki adunk számot, az Ő parancsa szent a számunkra. Ne félj a nagyobb Úrnak engedelmeskedni.

Január 13. szerda

„Mikor felnem kellene is, én bízom Tebenned.” (Zsoltárok 56,4)

Dávidnak volt oka a félelemre. Ellenséges filiszteusok vettek körül, és el akarták pusztítani. A zsoltáriró tehát nem azt mondja, soha nincs okunk a félelemre, hanem ha van is közünk a rettenethez, ha érint is minket az ellenség támadása, ha nem látjuk is előre, hogy van-e kiút, az Úrban való bizalmunkat mégsem akarjuk felmondani vagy elveszíteni.

Január 14. csütörtök

„Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik.” (Máté 10,28)

Aki testiesen gondolkodik, az elfogadhatatlannak tartaná Jézus kijelentését. Van-e több a testnél, a földi életnél? Az Úr azonban most a ráfigyelő tanítványokhoz szól, akiket arra bátorít, hogy az igazság kimondásának terhéért vállalják a legsötétebb történelmi korokban is. A zsarnokkal szembeni kiállás mindig az élet részleges vagy teljes megvonásával fenyeget. A hú tanítvány azonban tudja, hogy vannak a testi létnél is magasabb rendű szempontok, melyeket, ha úgy hozza a pillanat, annak árán is vállalnunk kell, hogy földi történetünk befejeződik.

Január 15. péntek

„Ne félj Ábrahám, én pajzsod vagyok tenéked.” (1Mózes 15,1)

Ábrahám a tőle elszakadt, és őt csalafinta módon kijátszó Lótót csak az imént szabadította ki ellenségei kezéből. Mert Ábrahám hűséges és nagyszívű is, mivel nemcsak unokaöccsét, hanem annak újdonsült földijeit és városait is felszabadítja az ellenséges csapás okozta károk alól. Istennek tetszik ez az önzetlen és nagyvonalú magatartás, a barátság kockázatvállalása. Ami kívülről vakmerőségnek tűnik, az belülről – főként utólag – a megtapasztalható védettség. Aki az Úr nevében cselekszik, az számíthat oltalmazó hűségére.

Január 16. szombat

„Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged, enyém vagy.” (Ézsaiás 43,1)

Mai igénkben különösen is figyelniünk kell a mondat első részében megmutatkozó nyelvtani formára. A Mindenható a prófétán keresztül a múlt időt használja, oly módon, hogy az a mában és mindörökre hordoz igazságokat. A megváltás nem időszámításunk kezdetén ment végbe, hanem arról a Teremtő az emberi program elindítása előtt határozott. Döntését nem másítja meg az ember tévelygése sem. A megváltás látható megjelenési formája, a keresztfá üzenete, a teremtés előtt már megtörtént, és a mai napig mindannyiunk életének biztos támasza is. Nem vagy elveszett, nem vagy az ítélet alatt, nem a magadé vagy, Valaki szeretett, megváltott, és a magáénak ismer el.

Élet és Világosság

Január 17. vasárnap

„Ne féljete, ti sok verebecskénél drágábbak vagytok” (Máté 10,31)

A szegény emberek eledele volt az ókorban a veréb. Egy fillérért, a legkisebb forgalomban lévő pénzegységért két-tőt lehetett kapni, és két fillérbe került öt kis szárnyas, mely egy egyszerű szegény ember egy napi kalóriaszükségletét volt hivatva előteremteni. Az egy veréb kifizethetetlenül olcsó, ha lenne ilyen, fél fillérbe kerülne. Névtelenül, ismeretlenül hullik a porba, esik áldozatul vásott gyerekek köveinek vagy testesebb madarak támadásának. A Mindenható azonban valamennyit ismeri. De minimális értékűnél mérhetetlenül több bármelyikünk érdeme. Miért is kételkednénk hát az isteni figyelemben és hűségben?

Január 18. hétfő

„Ne félj, hanem szólj, és ne hallgass!” (Apostolok cselekedetei 18,9)

Ismerjük ezt a kísértést: el kell mondanunk az Úr üzenetét, de ellenállásba ütközünk, és akár még biztonságunk is veszélyben forog. Megfordul a fejünkben: ne mellőzzük-e a radikálisabb mozgósító mondatokat? Még tovább menve, nem kellene-e inkább hallgatnunk, bízva abban, hogy a Szentlélek nélkülünk is munkálkodik? Vannak dolgok azonban, melyek megszületéséhez elkerülhetetlen a ki-mondott szó. Végy hát bátorságot, és mondd!

Január 19. kedd

„Ne féljete, megálljatok! És nézzétek az Úr szabadítását.” (2Mózes 14,13)

Nagyon az út elején van Mózes a rábízottakkal. Nem szoktak hozzá ilyen hosszú úthoz, és bár látták az Úr csodáit, a tíz csapást, most mégis azt hiszik, hiába minden, úgyszólván egyiptomiak győznek. Nem könnyű úrrá lenni a pánikon, ráadásul úgy, hogy Mózes előtt sem világos teljesen, hogy Isten hogyan viszi végbe a szabadítást. De ennek ellenére sem mondhat mást, hisz az a mennyei Atya, aki utat nyitott a szabadok számára, miért semmisítené meg övéit az első próbatétel alkalmával?

Január 20. szerda

„Ne légy messze tőlem, mert közel a nyomorúság.” (Zsoltárok 22,12)

A keresztfához szögezett Jézus ezt a zsoltárt imádkozta súlyos fizikai és lelki kínjai között. Atyánk olykor le nem állítja a szenvedéssel járó próbát, a „nyomorúságot”, de mindig „közel” van azokhoz, akik szenvednek. Ne borítson el a teljes kétség! Az Úr most is veled van.

Január 21. csütörtök

„Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltottam, és meghallgatott engem; a Seol torkából sikoltottam, és meghallottad az én szómat.” (Jónás 2,3)

Jónás korábban úgy vélte, hogy az Isten csak a megszentelt falak között hallja meg könyörgésünket. A pusztulásra ítélt városban bizonyára nem, és abban az élethelyzetben sem, amibe ő került. Az Úr akaratával ellentétes irányba indult íme el, kidobták a hajóból, elnyelte egy hal, mely lesüllyedt a tenger mélységeibe, ő pedig itt, ebben az elképzelhetetlen valóságban Istenhez sikolt, és azt tapasztalja, hogy meghallgatásra lelt. A hatalmas cet a partra veti, élete és küldetése folytatódhat. Nem kerülhetsz olyan mélységbe engedetlenség útján, hogy az Úr ne lenne kész meghallgatni és megszabadítani!

Január 22. péntek

„Mindenütt nyomorgattatunk, de meg nem szoríttatunk; kétségkedünk, de nem esünk kétségbe.” (2Korinthus 4,8)

Az apostol becsületes nyíltsággal vázolja fel a Krisztus-követő ember várható életútját. Mivel léte és bizonyágtétele kihívás a világ számára, nem várhat arra, hogy ünnepelni fogják. Ellenkezőleg. Mindig ellenállással találkozik majd, nyomorgatást, kétségeket tapasztal, de tudhatja, ellenségei nem győzedelmeskednek rajta, a vállalt szolgálatot Ura dicsőségére képes lesz elvégezni.

Január 23. szombat

„...látjátok a nyomort, és féltek.” (Jób 6,21b)

Jób barátai látszólag egy mélyebb lelkiség magabiztosságával oktatják ki és ítélik szenvedő társukat. A bajba jutott ember azonban átlát mesterkedéseiken. Nem az Úr nevében szólnak, hanem lelkük mélyén rádöbbennek, bizony ők is kerülhetnek hasonló helyzetbe, és ezért utasítják el Jób szenvedéseit. Talán egyidős velünk a gondolat, hogy ha jó úton járunk, semmi bántódásunk nem eshet. De nem ezért ragaszkodunk az igazság ösvényéhez. Az Úr a mi Istenünk akkor is, ha nem a jót, hanem a rosszat kell elvennünk Tőle.

Január 24. vasárnap

„Az Úr az én világosságom és üdvösségem: kitől féljek?” (Zsoltárok 27,1)

Vannak egészen sötét korszakok, melyekben minden teremtettség fél és kiszolgáltatottnak érzi magát. Vannak azonban olyanok, akik rendelkeznek belső világossággal. Akiket akkor is békeség tölt el, ha ég és föld elmúlnak. Ha minden összeomlik, akkor is tudják mit kell tenniük a többiekért. Ma divat szellemi restségünket, gyávaságunkat a túl nagy sötétségre és a mögötte álló személyek elszántságára hivatkozva mentgetni. Mi azonban nem vagyunk hajlandók félni, és így a félelemnek alárendelni az Úr iránti és az Ő valódi értékei melletti elkötelezettségünket.

Január 25. hétfő

„Mózes pedig elrejtette az ő orcáját, mert félt az Istenre tekinteni.” (2Mózes 3,6)

Élet és Világosság

Mózes már évtizedek óta legelteti csendben a nyáját a jól ismert kies pusztaságban. Minden bokrot, követ, kis és nagy élőlényt megismert már, mi okozhatna neki meglepetést. De most találkozik azzal, Aki mindennek teremője, övé a világ, mely benne él és mozog. Alkotója azonban sokkal több ezeknél. Mózes tudja, hogy soha nem fog szembesülni ennél hatalmasabb személlyel és annak erejével. Az ő istenfélelme tehát mélységes tisztelet és nyitottság az iránt, amit a Mindenható elvár most tőle. Emberek előtt nem kell megsemmisülnöd. De vajon meghallhattad-e már az Úrnak veled kapcsolatos elgondolásait?

Január 26. kedd

„Megfélemlék azért Dávid azon a napon az Úrtól...” (2Sámuel 6,9)

A király jót akart. Az éveken át méltatlan helyen porosodó szent ládát a fővárosba akarta hozatni. Mindent olyan nagyvonalúan eltervezett. Boldog volt, hogy szolgálhat az Úrnak. Mit meg ne tett volna érte. Isten azonban ezekben az emelkedett pillanatokban sem enged a szentséggel szembeni alázat követelményeiből. Az amúgy minden tekintetben messze leginkább nagyvonalú mennyei Úr azt akarja, hogy ne csak érzelmeink terén, hanem akaratunk világában is ragaszkodjunk hozzá.

Január 27. szerda

„Hát nem fogtok a mi Istenünk félelmében járni, hogy valahára ne gyalázzanak minket a pogányok, a mi ellenségeink?” (Nehémiás 5,9)

Nehémiás döbbenet tapasztalja, hogy a szenvedés önmagában nem változtatja meg a karaktert. A kapzsi, zsugori, szívtelen szemlélet megmarad a rabságból csak frissiben szabadult nagyurak magatartásában. Kihasználják a gyengébbek rosszabb pozícióit, saját maguk és klientúrájuk gazdagszik csupán. Isten előtt ez azonban utálatos, s a külső szemlélő is megvetéssel tekint azokra, akik vallásosságukkal kérkednek, mindennapi döntéseik azonban távol vannak az isteni mintától.

Január 28. csütörtök

„...megszabadulván a mi ellenségeink kezéből, félelem nélkül szolgáljunk néki.” (Lukács 1,74)

Sokak várakozásának és reményének ad hangot Zakariás magasztaló énekében. Boldog, hogy megérte a Messiásra

vonatkozó próféciaik beteljesülését, s a várható jövővényben azt látja, aki felszabadít az elvtelen kompromisszumok, a gyáva megalkuvások kényszere alól. Szabaddá tesz minket az Istent dicsőítő, igazság-követő életre. A félelem nem magától tűnik el, és nem az aktuális ellenség távoztával. A valódi Krisztus-követés a félelem-tagadó út.

Január 29. péntek

„Ezt mondja az Úr: a pogányok útját el ne tanuljátok, és az égi jelektől ne féljete, mert a pogányok félnek azoktól!” (Jeremiás 10,2)

Az emberek babonásak a XXI. században is. Miközben esetleg tagadják az egyetlen szellemi hatalom létét, addig képesek a maguk teremtette démonoktól és istenektől rettegni, égi jeleket vizsgálni, a teremtett világ működéséből útmutatást kiolvasni. Pedig a Mindenható is vezethetné az útjukat!

Január 30. szombat

„Mindenféle halmocskától is félnek, és mindenféle ijedelmek vannak az úton...” (Prédikátor 12,7)

Az emberi élet hanyatlásával együtt jár, hogy minden próbátételtől egy kicsit tartunk. Korábban a hegyek se jelentettek akadályt, ma a halmocskák is legyőzhetetlen terepnek tűnnek. Korábban harcoltunk az egész világgal, ma a lehulló őszi falevél zizegése is félelmes gondolatokat támaszt. Mindezt szabad bölcsen és tisztességgel látnunk anélkül, hogy engednénk: az elmúlástól való félelem határozná meg mindennapjainkat. Inkább arra gondolunk, hogy még néhány tétova rogyadozó lépés, és mögöttünk mindaz, amitől féltünk, ami korlátozott anyagi valóságunkban, ami azt sugallta, fölöslegessé lettünk. Nem viszszük át a kapun magunkkal a félelmeinket...

Január 31. vasárnap

„Azért nem félünk, ha elválnánk is a föld, ha hegyek omlának is a tenger közepébe (...) a Seregek Ura velünk van...” (Zsoltárok 46,3.8)

A zsoltárossal együtt dobban a szívünk. Nem tudjuk mit hoz az új esztendő. Lehet, hogy tovább fokozódik a föld és népei zaklatottsága. Hisz maga a természet is vajúdik, amikor az ember ismét indulatai zabolátlan áldozatává válik. Mi azonban nem akarunk félelemmel előre tekinteni, hisz a Seregek Ura velünk van. Ő a mi védelmünk, és mi hűsgegek maradunk hozzá életünk minden pillanatában.

Élet és Világosság

AJÁNLÓ

FILM

Párbaj (*Duel*)

Színes, amerikai filmdráma, 85 perc, 1971

Rendező: Steven Spielberg

Író: Richard Matheson

Forgatókönyvíró: Richard Matheson

Szereplők: Dennis Weaver, Jacqueline Scott, Eddie Firestone, Carey Loftin

Mr. Mann (Dennis Weaver) egy kaliforniai úton autózik. Nyugodtan halad, hisz van még ideje fontos üzleti megbeszéléseig. Megelőzi az előtte pöfögő kamiont, és visszaáll egy kényelmes, jól tartható sebességre. Ám ekkor történik valami, amit Mr. Mann nem ért: a kamion üldözőbe veszi, a negyventonnás szörnyeteg, akinek az egész film során nem látjuk az „arcát”, az életére tör. És Mr. Mann, a békés kertvárosi polgár hamar rájön, hogy ha élni akar, harcolnia kell. Gép gép ellen, sofőr sofőr ellen. Kezdetét veszi egy különös, halálos párbaj... *KKS*

KÖNYV

Franz Kafka: *A per*

„Valaki megrágalmazhatta Josef K.-t, mert noha semmi rosszat sem tett, egy reggel letartóztatták. Háziasszonyának, Grubachnének a szakácsnője, aki nyolc óra tájt naponta behozta a reggelijét, ezúttal nem jött. Ez még sohasem fordult elő.”

Így indul Kafka regénye, és ezt követően a valóság történései mintha egy különös rémálom kusza képei, víziói lennének. Josef K. kálváriája elkezdődik: az abszurd letartóztatástól egészen az ítéletig úgy hánykolódunk a szorongás és a félelem szürke képein, a zűrzavaros történetek és a felfoghatatlan titokba zárt törvények útvesztőjén át, mint egy segélykérő palack a tengeren. A legfontosabb kérdés, hogy K.-t mivel vádolják, mit követhetett el, és hogy valóban elkövette-e ezeket a bűnöket, sosem derül ki, mintha egyáltalán nem lenne lényeges, vagy semmiképp sem szabadna kiderülnie. Egy biztos, ez a világ, melyben Josef K. egyre inkább bűnösnek érzi magát, ködös, homályos, szeszélyes, szimbolikusan fantasztikus és teljesen kilátástalan.

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG

Félelmeinkről, múlásukról az alábbi, az én lelkemnek kedves történet jutott eszembe:

Mariska néninek epebántalmai miatt az orvos diétát ajánlott, amit ő betartott, de epekedett zsírosabb falatok után. Egyszer aztán a mezőn másokkal együtt dolgozva szemtanúja volt, hogy valaki szalonnaszírban tocsogó rántottát falatozott, ami felerősítette benne jelen szenvedéseit. Hazaérve isteni hangot vélt hallani, amely szózáttal felérő volt, mert így jött (ahogy ő szokta mondani): „Nem elvenni akarok tőled hanem adni neked!” E kijelentés feletti örömet a mezei menü fogyasztásával ünnepelte, és azóta sem tartja a félelmetes diétáját. Nemrég újra elmondta feloldozásának történetét, egy hónappal 92. születésnapja előtt. Éljen sokáig Mariska néni! Éljünk hittel, szeretettel és derűvel, mert ezek űzik ki félelmeinket, amelyek sok esetben indokolatlan diétára fognak bennünket.

Boldog új évet kívánnak: Iklódyék

ÉLET ÉS BÖLCSESSÉG

A szabadság ott kezdődik, ahol megszűnik a félelem.

Bibó István

Az életben semmi félelmetes nincsen. Csak meg kell próbálnunk megérteni. Ha többet értenénk belőle, máris nem lenne annyi félnivalónk.

Marie Curie

A félelem olyan, mint az időjárás. Csak azért, mert esik az eső vagy havazik, én nem mondom le a látogatást, ha már megígértem. Felöltözök, és már indulok is hozzád, akár esik, akár fúj. Meg lehet tanulni, hogy azt fogom csinálni, amit én akarok, még akkor is, ha félek, rettegek vagy hányingerem támad.

Feldmár András

RÍMELO

Kányádi Sándor:

ÚTRAVALÓ ÉNEK

*Tavaszi jöttén a kis patak
akár egy kis egérke
kikukkint s nyomban kiszalad
a jég alól a jégre
Cincogat szaglál szimatol
és azt mondja no végre
kijutottam a jég alól
a sötétből a fényre.*

*És elindul megy mendegél
cincogat mondikálgat
és fölbiggyeszt - hamár egér -
bajszul egy szénaszálat
Térül-fordul s már szembejön
és egyre azt zenéli:
a legeslegnagyobb öröm
félelem nélkül élni*

*Elzirrenti a szúnyog és
a szúnyogtól a szellő
és tőle megfújja szél
az a semmirekellő
és azt se mondja köszönöm
világgá füttyöréshi:
a legeslegnagyobb öröm
félelem nélkül élni*

*Vigyázba állnak a határ-
sorompók égre néznek
a tetejükbe gólyapár
épít magának fészket
és azt keleplik odafönn
s még a béka se kétli:
a legeslegnagyobb öröm
félelem nélkül élni*

*Zengik füttyülik huzalok
a szerelő s a pózna
cinkék cinegék víg rigók
ereszen a csatorna
Zengi lanka és hegytető
s fújja ahogy csak bírja
az éppen égre röppenő
parányi kis pacsirta*

*Megáll a nap a delelőn
s dúdolja döngicséli
a legeslegnagyobb öröm
félelem nélkül élni
és ontja ontja sugarát
hogy jutna bár egy résnyi
oda is ahol nem lehet
félelem nélkül élni*

*oda is ahol nem lehet
félelem nélkül élni*